

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericnt 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

DEN HAAG
TELEF. 36777

„AU PARADIS” Firma WEBER & BARTELS

Salon de Coiffure pour Dames

TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinsesstraat - Tramhalte lijnen 2 en 3

PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York

Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroutin. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

Dansinstituut STATENKWARTIER
EWY DE CLERCQ
FRANKENSTR. 5 - DEN HAAG - TEL. 53506

Moderne Dansen
Privé lessen en Clubs

Plastiek, Ballet, Heil- en Schoonheidsgymnast.

Kleine Kindercurssussen met
individueel onderwijs.

HOUD: Ramp-Sumatra. — Oproep. — Het Cocos-
vezel-vraagstuk in een zeer belangwekkend stadium
gekomen, door Colonisticos. — De nooden van Cura-
cao (vervolg). — Kerst- en Nieuwjaarstelegrammen
naar Indië. — Van Week tot Week. — Persoverzicht
uit de Ind. Bladen: I. Uit de Europ. Pers. II. Uit
de Ind. Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Oost- en
West-Ind. Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Cu-
raçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der
Ind. I. Arnhem, II. Nijmegen, III. 's-Gravenhage,
Twente. — Mededeelingen: I. Van het Dagel.
Bureau. II. Van de Redactie, III. Van het Inform-
atiebureau. — Mutatiestaat van 1 tot 7 December.

Ramp Sumatra.

... saldo	f 3104.64
A. C. V. te Rijswijk (per giro)	„ 10.—
Totaal	f 3114.64

Oproep.
Het Hoofdbestuur der Vereeniging heeft het
nemen om, ten behoeve der Nederl. jeugd, te
drukken en op groote schaal te verspreiden
geschrift over Oost-Indië van ± 40 pagina's
in het formaat van de brochures, welke door
zorg van het Informatiebureau uitgegeven wor-
den.
Het is de bedoeling, dat zulk een werkje, waarin
eerst uiteraard niet dan overzichtelijk kan
worden, geschreven worde in een aan-
vaardbaar, onderhoudend schrijftant, omdat
doordat alleen het boekje beantwoorden kan aan
bestemming, t.w. het wekken van belangstel-
ing en genegenheid voor ons overzeesch gebied.
Zij, die genegen zijn de samenstelling van een
brochure als bedoeld, waarvoor een honorarium zal
worden uitgekeerd, ter hand te nemen, worden ver-
zoekt zich aan het Secretariaat, Heulstraat 17, Den
Haag, op te geven.

Het Cocosvezel-vraagstuk in een zeer
belangwekkend stadium gekomen.

Nadat in het Koloniaal Weekblad van 24 Decem-
ber 1920, in zekere aansluiting op voorafgaande
nummers, daarin van den heer Van der Jagt van 18
Maart 1920, 5 en 12 Maart '25, het hoofdartikel „Hoe
het thans met de Cocos-vezel, ook in verband
met de Jule en Roselle” van Colonisticos, versche-
en was, heeft men van deze zaak in het openbaar
meer vernomen, en het is er langen tijd zeer
over geweest. Heeft men de werkzaamheden of
afnemingen stopgezet, ze wegens afwezigheid
van de voorzichten gestaakt? Niets er van, integen-
deels, om in zijne toen gebezigde beeldspraak te
vermelden, „de ster is niet verdwenen, maar was alleen
verduisterd, nl. verbuld achter dikke wolken”.
Nu is de ster niet verdwenen, maar was alleen
verduisterd, nu zijn die wolken langzaam weg gaan trekken
en wordt zij weer zichtbaar, zij het nog niet in volle

Bad- en Zweminrichting DE REGENTES

Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag. 5171
In de onmiddellijke nabijheid van de Electriche
tramlijnen 3, 5 en 12.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen
van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

ZWEMBADEN - KUIPBADEN - DOUCHEBADEN

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

BLOM & VAN DER AA

Bijkantoor: DEN HAAG
Hooge Nieuwstraat 34 (Tournooiveld), Tel. 15820*

KANTOREN o.a. in Bandoeng, Batavia,
Macassar, Medan, Semarang, Soerabaya
SPECIALE CONDITIES VOOR:

Reisbagage-verzekering
Reisongevallen „ n/ Nederl.
Noodhaven „ Oost Indië

Eventuele schaden kunnen door een onzer kantoren in
Nederl.-Oost-Indië geregeld en betaald worden.

De A tot Z polis voor opstellen en voor in-
boedels in woonhuizen

Hoogere Burgerschool

5-jarige Cursus
(m. voorbereidingsklassen)

Instituut „Wullings”
VOORSCHOTEN

In verband met het Koninklijk Besluit van
13 Nov. 1923 is de afd. H.B.S. in Sept. 1924 na
een gemeenschappelijke 1ste, 2de en 3de klasse
gesplitst in TWEE AFDEELINGEN:

- a. Wis- en Natuurkundige afdeeling
- b. Literair-Economische afdeeling

Kost- en Schoolgeld f 1800.- t. f 2000.-

Tot heden slaagden:

276 leerlingen voor EIND-EX. H.B.S.
5-jar. C. (Wis- en Natuurk. Afd.)

In Juli 1924 24 leerlingen (van de 24) voor
Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)

In Juli 1925 21 leerlingen (van de 23) voor
Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)

In Juli 1926 23 leerlingen (van de 27) voor
Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)

In Juli 1926 7 leerlingen (van de 8) voor
Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Litt.-Econ. afd.)

Bij de instelling van het School-Eindexamen
werd het Instituut „Wullings” in 1921 aange-
wezen als een H.B.S. met 5-jarigen cursus over-
eenkomstig artikel 45-tredecies der Middelbaar-
Onderwijswet.

Voorschoten, Juli 1926.

De Directeur: H. WULLINGS

Fa. H. M. J. VAN DUIJNE

HOFLEVERANCIER OPGERICHT No. 1875
 KEIZERSTR. 165, SCHEVENINGEN
 TEL. 50215 POSTCHEQUE EN GIROD. No. 52106

VLEESCHHOUWERIJ

SPECIALITEIT IN
 RUND-, KALFS-, LAMS-, VARKENS-
 VLEESCH EN FIJNE VLEESCHWAREN

RADIO ONTVANG-INSTALLATIES

worden tegenwoordig in een zoo groote verscheidenheid en soorten aangeboden en gemaakt, dat het een leek vrijwel onmogelijk is te besluiten, welk toestel men zal kiezen. De door ons gefabriceerde toestellen voldoen aan zeer hooge eischen en wij geven een **onbepaalde garantie** op elk toestel wat constructiefouten betreft. Mocht U een toestel wenschen aan te schaffen laat U ons dit dan even weten, en wij zullen U **vrijblijvend** zonder eenige verplichting offerte maken alsmede demonstreeren.

FABRIEK EN LABORATORIUM VOOR RADIO
 TECHNISCH ONDERZOEK

Alexanderlaan 25
 Hilversum - Tel. Int. 1630
 Directie: BONTEKOE IRVING

Firma W. H. DE RUITER

te Obrechtstraat 76-78 b/d Wald. Pyramontkade

GEVESTIGD 1893 — TELEFOON 32581

Wijnen, Gedistill., Bieren en Bronwater.

PUNCH !!!

Sedert 33 jaar de renommée van ons huis

De Ruiters Punch onovertroffen
 NEEMT PROEF

BREEKT MET DEN OUDEN SLEUR
 VERWARMT MET

LW INTERIEUR

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door **goede en voortdurende reclame.**

GEBRUIK DIT BLAD

VOOR UW

Reclamecampagne.

Opleiding tot Particulier Secretaresse

voor jonge dames uit de goede kringen, die M.U.L.O.-school, H.B.S., Lyceum of Gymnasium bezocht hebben. Zij, die deze opleiding gevolgd hebben kunnen tevens werkzaam zijn als **Correspond., Steno-Typiste.** Spreekuren 10-12, 2-4. Prospectus kosteloos

INSTITUUT „SCHOEVERS”

Stadhoudersplein 3 | DELFT | AMSTERDAM
 DEN HAAG, Telefoon 52594 | Noordeinde 13 | Nicolaas Witsenstraat 3

pracht en glans. M.a.w., er is sinds December '25 met grooten ijver en taaië volharding, met veel „technische spirit” en onder verre van gemakkelijke omstandigheden, gewerkt, geploeterd en gewoegd. Bij de vele ongedachte technische moeilijkheden, wier overwinning veel tijd vorderde, kwam ook nog de algemeene en later vooral de fatale kolenstaking in Groot Britanje, als gevolg waarvan minstens drie à vier maanden kostbaren tijd verloren gingen, zoodat het in dat hoofdartikel bedoelde „reële” proefbedrijf eerst ongeveer een half jaar later te Belfast kon worden opgesteld, dan eerst gedacht werd. De hoofdoorzaak van deze vertraging is echter, dat dit proefbedrijf op zeer veel grootere schaal is opgezet dan het plan was, en dit werd weder mogelijk door de buitengewone, zoowel moreele als financieele medewerking van de bekende Britsche firma Fairbairn Lawson & Combe Barbour Co. Ltd. te Belfast, een der grootste combinaties van bestaande textiel-machine-fabrieken. Het eerst gedachte proefbedrijf zou hoofdzakelijk gericht zijn op de mechanische cocos-vezel-„verspining”, terwijl nu ook de geheele vezel-„winning” mechanisch doorgevoerd werd, met machines op ware grootte, of van den werkelijken omvang.

Zooals velen bekend, is de heer Van der Jagt er in het midden van '25 in geslaagd, om een Nederlandsch Studie Syndicaat tot stand te helpen brengen. Daaraan werd niet alleen deelgenomen door een vrij groot aantal van vooraanstaande koloniale Cultuurbedrijven en in die sfeer werkzame particuliere personen, maar ook door Engelsche, Amerikaanse, Fransche en Belgische ondernemingen, die zich voor het Cocosvezel-vraagstuk interesseerden. De leiding van dit Studiesyndicaat aanvaardde de Internationale Credit- en Handelsvereniging „Rotterdam”, die ook hierdoor weer toonde, dat zij voor de industriele ontwikkeling van Indië een open oog had; men denke o.m. aan het groote aandeel, dat deze firma bij de totstandkoming van de bekende papierfabriek Padalarang gehad heeft.

De Koninklijke Vereenigde Tapijtfabrieken, eveneens te Rotterdam, stelde voor het Syndicaat hare fabrieksruimten en werkplaatsen ter beschikking, en behalve dat, hare volle medewerking, en het was daár, dat wij het voorrecht hadden, om de proefinstallatie „in Bau begrepen” te kunnen bezichtigen.

Daar zagen wij hoe de techniek „tracht” een geraffineerd effectieven aanslag te plegen, op die tot heden onwillige en weerbarstige cocosnoten, en om die aan haren „mechanischen” wil als het ware te onderwerpen, zoodat en opdat ook deze in het groot-industriele verband en bestel kunnen worden binnengeleid, met het groote doel het langs dezen weg mogelijk te maken, om tot heden nietswaardige producten aan de gemeenschap dienstbaar te maken.

Nu kunnen wij thans wel is waar nog geen mededeeling doen omtrent de „uitkomsten” van dat proefbedrijf, maar in ieder geval toch een overzicht geven van hetgeen getracht wordt met die daar opgestelde machines te bereiken.

Wij zagen vooreerst eene machine die de noten stuk voor stuk aanvoert en naar eene andere brengt, die mechanisch de bolsters, en niet juist met een slap en fluweelig handje, er af haalt. Van de noot wordt daarop de nog aangehechte restant-vezel verwijderd en de schoone noot wordt alsdan mechanisch gekraakt. Een transporteur zal dan later de talrijk grillig gevormde notenstukken naar een droger brengen, die hier reeds opgesteld was, en waar gedurende de gansche voor- en nadroogperiode, de droogtemperatuur volkomen automatisch op dezelfde hoogte gehouden wordt, iets wat tot heden toe bij alle coprahdrogers de grootste moeilijkheid opleverde. Daardoor zal het mogelijk zijn, om in de toekomst een meer „gegaliseerd” coprahproduct af te leveren en aldus ook het coprah-vraagstuk op te helpen lossen.

Wij zagen verder, hoe de bolsters door eene eenigszins griezellige machine gevoerd worden, die ze los en handelbaar maken en voorts een groeten ketel, waarin de bolsters gekookt zouden worden; en ook hier was de mechaniseering geheel en al doorgevoerd.

Dan kwam een rij machines, welke die toch reeds zoo geplaagde en mishandelde bolsters een reeks verdere barbaarsche handelingen zou doen ondergaan; toudat eindelijk de vezels als losse massa, gewasschen en gedroogd, gereed voor de spinmachines zouden komen.

De spinmachines waren toen wel is waar nog niet aangekomen, maar juist van Belfast verzonden en het grootste gedeelte van de weverij is reeds

opgesteld. Als dus alles in actie is, zal men Rotterdam een bedrijf kunnen aanschouwen, waar bij van cocosnoten, langs geheel mechanischen weg coprah en gewezen stoffen gemaakt worden.

En dat is dus iets nieuws. Want tot heden is er, ondanks alle pogingen, niet in kunnen slaan om de cocosvezel-bereiding, zij het dan ook slechts als huis-industrie, buiten Britsch-Indië te brengen. Blijkt nu dus de „techniek” te kunnen tooneelzulk in het Gebouw van de Tapijtfabrieken Rotterdam „wel” gaat, dan behoeft men niet meer aan te twijfelen, of dat zal goed gaan, alleen in Nederlandsch-Indië maar ook elders. Mers zullen de resultaten van het versche proefbedrijf in de Tropen stellig altijd nog beter zijn, dan te landen van noten, die reeds maanden oud zijn.

Zooals de heer Van der Jagt ons mededeelde, de oorzaak van dat nieuwe feitelijk niets anders dan een verschil van opvatting bij de verwerking van de cocosvezels. Tot heden was en is die geweest „biologisch-chemisch” en deze weg kan niet en zal niet kunnen leiden tot een groot-industrieel mechanisch bedrijf. Zijn methode is gebaseerd op volkomen „mechanische” grondbeginselen. Deze zullen wel tot een resultaat voeren, als althans de nu gebouwde machines aan het gestelde beantwoorden.

Maar genoemde heer deelde ons uitdrukkelijk mede, dat hij niet in staat zou zijn, om cocosvezel te bereiden in den min of meer stuggen vorm, als ze tot dusverre bekend zijn, doch hij beoogt vervaardiging van een veel soepeler product, ook nog mechanisch versponnen zal kunnen worden. Dus zoowel werkwijze als eindproduct geheel verschillend van hetgeen tot heden bekend was.

Ook zoude het langs dezen weg nu mogelijk worden, om van volledig „rijpe” noten bovendien halve een uitmuntende coprah, tevens nog een goed bruikbaar vezel te kunnen bereiden. Het tot heden eenmin het geval was; en daardoor juist de mogelijkheid geschapen van eene, welke zelfs de „mechaniseering” van het cocosvezelbedrijf.

Op onze vraag, wat de heer Van der Jagt van uitkomsten van dit proefbedrijf dacht, wilde hij zich van ieder definitief oordeel of uitspraak onthouden. In Belfast zijn reeds de meeste machines beproefd en hebben zij verschillende van hun tekortkomingen en weerstanden tegen gecombineerde „Irish and Dutch Engineering” moeten opgevoeren.

Maar het ging er bij dit bedrijf niet alléén om de „technische” mogelijkheden: die waren wel bewezen en stonden van te voren nagenoeg vast, maar niet om het minst ook om een mechanisch bedrijf samen te stellen, waarmede de kosten van de cocosvezel op een peil gebracht kan worden, dat een commercieel bedrijf in Indië mogelijk maakt. En het leek hem volstrekt niet onmogelijk toe, om ook dat te bereiken.

Over één zaak was hij buitengewoon tevreden en dat was over de medewerking, die hij van het Cocos Syndicaat, Combe Barbour en de Koninklijke Tapijtfabrieken bij de uitvoering van deze plannen heeft mogen ondervinden.

Wij zullen nu weder eenigen tijd geduld moeten oefenen, tot er omtrent de werking en de resultaten van het proefbedrijf verdere mededeelingen kunnen worden gedaan.

COLONISTICOS

De noden van Curacao.

(Vervolg).

Sanitaire Voorziening.

Over de zoo druk in de Pers besproken gaoische waterleiding kan hier kortheid worden tracht. Bekend is dat na een onderzoek dat bijna vijf jaar geleden is aangevangen deze gelegenheid praktisch weinig verder is gekomen, terwijl inmiddels de petroleum-olieruiming in onmiddellijke nabijheid van haar vestigingsplaats tevens in de nabijheid van de hoofdplaats, vol de water heeft gevonden voor hare aanzienlijke hoefden en zelfs de hand heeft weten te leggen verder gelegen vindplaatsen, welke zij als beschouwt.

Dat van zekere zijde de volksgezondheid in geding is gebracht als een propagandamiddel de ontworpen en thans stop gezette werken

C. HOOGENDOORN BOUWT HEERENHUIZEN

op Duinzicht, vrije grond, in prijzen van f 11.500 tot f 25.000

volgens ontwerp van de Architecten VERSCHOOR en VAN DER WEELE

Inlicht.: Directieket einde Oostduinlaan en eplan 201, Den Haag: Tel. 15167 en 33227

terecht tegenspraak uitgelokt. Wie heeft kunnen opmerken hoe de menschen van het vervuilde zee-water van het ondiepe Waaigat (waarin de riolen uitmonden van de aanliggende straten) kalmpjes gebruik maken om zich zelf, hun kookgereedschap of hun kleeren te reinigen(?) en om versche visch schoon te maken, en dat de aan de kanten van dat zeldde Waaigat levende waterratten bij donker uit hun schuilhoeken te voorschijn komen om zich te gesed te doen aan het voor den verkoop van den volgenden dag gereed hangende versch geslachte vleesch op de mede aan het Waaigat gelegen openbare markt, die voelt zich eenigszins cynisch gestend ten aanzien van de wenschelijkheid eener waterleiding met het oog op de volksgezondheid, en van de van een watervoorziening te verwachten gunstige resultaten.

Gegeven zoo weinig hygienische gewoonten en hoe zóó weinig aan gebrek aan goed drinkwater te schrijven ziekte, komt de watervoorziening uit een oogpunt van volksgezondheid wel in een heel eigenaardig licht te staan. En wanneer men mocht meenen dat een goede watervoorziening op zich zelf reeds zou leiden tot hygienisch betere gewoonten onder het volk, dan moet direct worden tegengeworpen dat gegeven volkshuisvesting zooals die nu eenmaal is, aan waterleidingen in de huizen der lagere volksklasse niet gedacht kan worden. De distributie van drinkwater uit de Gouvernementswaterleiding aan hen die thans het meeste onder watergebrek leiden, zou een aantal punten der stad. De opzet was niet, kan ook niet zijn, om het volk aan een hygienische huiswaterleiding te helpen, maar alleen om méér water en vooral meer drinkwater te verschaffen.

Verder is er te veel gesold met de behoefte aan water voor de haven, misschien onder den invloed het havenproject van Lith de Jeude van 1903, thans weinig waarde meer heeft.

waarheid is dat het aantal schepen dat voor voorziening van drink- en ketelwater werkelijk Curaçao is aangewezen zeer gering is en op zich geen Gouvernements bemoeienis zou rechtvaardigen. Het al hetgeen natuurlijk niet gezegd wil zijn dat een waterleiding geen weldaad zou zijn voor het land Curaçao, wanneer vaststaat dat de bodem voldoende water opvangt en vasthoudt. Dat constractie van den volkswoningbouw ook in verband met een eventueele watervoorziening buitengewoon nuttig zou zijn is hooger reeds opgemerkt. Wat den reinigingsdienst betreft leert het K. V. dat in 1924 per dag zoowat 27 M³. straat- en huisvuil werd opgehaald in Willemstad, wat uitkomst op ongeveer evenveel per hoofd der bevolking in Amsterdam.

De indruk eener rigoureuze reiniging welke men met de cijfers zou verkrijgen wordt evenwel niet bevestigd door den toestand waarin bepaalde straten en huizen in de benedenstad en bepaalde terreinen aan den rand der bebouwde kom zich bevinden. Om tegen te gaan dat huisvuil op straat wordt geworpen zou in de eerste plaats een beter politie-gezicht worden vereischt. Klachten over onzindelijkheid der openbare markt ter hoofdplaats werden den laatsten tijd niet meer vernomen; dat evenwel de eenige zoodanige markt aan het vervuilde Waaigat is gelegen en dat stadsgedeelte ten Westen van de St. Annabaai geen markt heeft zijn lang bekende nadeelen.

Politie.

Met K. V. 1925 zegt dat gedrag, ijver en bekwaamheid der Politie te wenschen overlieten, voorwaar zeer ernstige ten laste legging, de juistheid daarvan evenwel moeilijk in twijfel kan worden getrokken. Dat een dergelijke blootlegging van officieele zijde een zóó ernstigen misstand geen commentaar verdient en zelfs de aandacht niet trekt is tekenend voor den toestand, maar verklaarbaar. Immers opmerkingen van dezelfde strekking komen ook in vroegere verslagen voor en waar iedereen weet dat het vraagstuk der reorganisatie van de Curaçaosche Politie al minstens tien jaar in studie is, verwondert niemand zich meer over een bestuursbeleid dat een bekenden misstand van zoodanigen omvang in een jaar uit laat voortbestaan. Dat thans de koe bij de horens zal worden gescheurd, om met den schrijver der Surinaamsche Brieven in het Koloniaal Weekblad te spreken, is tot overmaat slechts gebleken uit de aanwijzing van

een Kapitein der Politietroepen in Nederland als troepen-commandant voor Curaçao en de detachering van een Luitenant der Koninklijke Maréchaussée, en verder uit een post op de Koloniale Huis-houdelijke Begrooting; een afwijzende beslissing van den Kolonialen Raad heeft intusschen al weer een kink in de kabel gelegd.

Wat men zich thans voorstelt, t.w. het garnizoen te belasten met den politiedienst, maar dan niet het tegenwoordige garnizoen, dat voor die taak niet berekend is, doch een garnizoen geheel of voor het grootste deel bestaande uit uitgezochte en voor politiediensten geschikt bevonden Europeesche manschappen, is wel de eenige practisch mogelijke oplossing.¹⁾

En uit inboorlingen gerecruteerde politie heeft te geringe repressieve waarde, zooals gebleken is bij verschillende relletjes in de Britsch-West-Indische Koloniën, terwijl Curaçao eenvoudig niet het menschenmateriaal zou kunnen leveren dat voor een zuiver inheemsche politie van goed gehalte vereischt zou worden.

Dat ook in Suriname de gewapende politie uit inboorlingen bestaat, met zeer weinig Europeesch kader, bewijst niet anders dan dat daar wel een voldoende aantal aan zekere eischen beantwoordende manschappen uit de gekleurde bevolking kan worden gerecruteerd. Tot het onderdrukken van eenigszins ernstige orde-verstoringen heeft men in Suriname altijd het garnizoen achter de hand, dat dan ook wel gehandhaafd zal blijven. De aanwezigheid in Suriname van een groot aantal plantage-koelies en andere individuen van Aziatisch ras maakt nu eenmaal den toestand aldaar tot een heel anderen dan die in Curaçao.

Waarom de Britsche West-Indische Koloniën het zonder garnizoen kunnen stellen, wordt duidelijk wanneer men denkt aan de grimmige kleine Engelsche oorlogsscheepjes welke men hier of daar in de Caraïbische Zee wel eens tegenkomt en welke een soort mobielen steun vormen voor de gezamenlijke Britsche gebieden, van Britsch Guiana in het Oosten tot Britsch Honduras in het Westen. Bovendien handhaaft men in de Britsche West-Indiën zorgvuldig de verschillende min of meer goefende corpsen uit de burgerij.

Nederland evenwel heeft voor Suriname en Curaçao geen marine-vaartuig meer beschikbaar en de Koloniale Schutterijen zijn rustend gemaakt, respectievelijk opgeheven.

Een geheel of in hoofdzaak uit Europeanen bestaand politie-corps levert natuurlijk nadeelen op, vooral in Curaçao, waar alleen de taal reeds een zoo grooten afstand schept.

Daar staat evenwel tegenover dat onder den tegenwoordigen toestand, welke overigens eenvoudig niet kan worden gehandhaafd, niet alle inlandsche manschappen de Nederlandsche taal, dus de taal der wet, machtig zijn (zie het K. V. 1925) en in het algemeen de ontwikkeling dier manschappen beneden peil is.

Bovendien heeft het overwegend inheemsche element bij Justitie en Politie geen tastbare voordeelen opgeleverd in het geval van 1922. Uit niets is toen gebleken dat de Politie wist wat er onder een zeker deel der bevolking omging, hoewel de ontevredenheid eenige maanden was opgekropt en de Pers zich niet onbetuigd had gelaten, en de Justitie sloeg, natuurlijk geheel te goeder trouw, een bekomen waarschuwing eenvoudig in den wind.

Ook bij de berechting der zaak tegen de orde-verstoorders kan niemand den indruk hebben gekregen dat de autoriteiten vermochten door te dringen tot den bodem der zaak. Het is niet gelukt ook maar één der verdachten tot een bekentenis te brengen en men heeft er zich toe moeten bepalen door getuigenbewijs, dat gelukkig in overmaat aanwezig was, de feitelijke schuld der beklagden vast te stellen; opruiers zijn niet aan de kaak gesteld geworden, voor 't schenken van sterken drank aan de rebellen, om zoo te zeggen onder de oogen der Politie, is niemand verantwoordelijk gesteld kunnen worden en de verdediging heeft voor de hotweg en tegen alle getuigen-verklaringen in ontkennende beschuldigden geen andere verzachtende omstandigheden kunnen aanvoeren dan het langdurige gemis van inkomsten door de werkstaking en het lage ontwikkelingspeil der delinquenten.

En dat terwijl de strafzaak in twee instanties

¹⁾ Nadat dit geschreven werd, is op Curaçao een ontwerp-verordening ingediend tot oprichting eener gewapende politie.

P. DE HAAN - Voorburg-Veur

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting

LOOIJERSLAAN 2
TELEFOON: LEIDSCHENDAM 45

Apotheek M. L. ADAMA

Bezuidenhout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366
Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.
MINERALE WATEREN
Binnen- en Buitenlandsche
Verpakte Geneesmiddelen

VERSCHEENEN: 6225

DOOR DE LUCHT NAAR INDIË

door
A. N. J. THOMASSEN A THUËSSINK V. D. HOOP
met 112 illustraties op kunstdrukpapier naar foto's, tijdens den tocht genomen en talrijke routekaartjes.
PRIJS: ingenaaid f 5.25; in Prachtband f 6.90
Zendt per omgaande uwe bestelling aan
N.V. KONINKL. NEDERL. BOEK- EN KUNSTHANDEL
VOORHEEN M. M. COUVÉE
Laan v. Meerderv. 35 - DEN HAAG - Telefoon 35752
Filialen:
Klimphof 14, Tel. 35563 Theresiastr. 108a, Tel. 72444

HERMAN MIDDENDORP

HET ZWARTE VENSTER

MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.

Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

„... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodelooze mooi-schrijverij.”

Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

„... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd.”

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

DEN HAAG
PORSELEIN, KRISTAL,
AARDEWERK, HUISHOUD EN
KUNST

Gratis verpakking voor Indië onder garantie

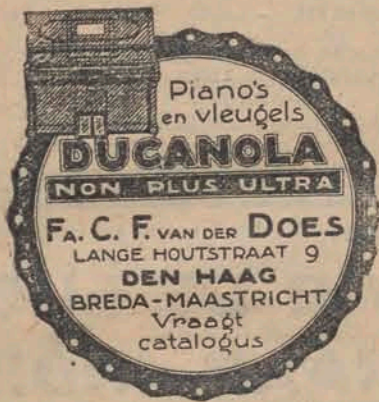
SPIEGEL- EN LIJSTENMAKERIJ
WED. W. DRIESSEN
105 HAARLEMMERSRAAT 105 — LEIDEN
(Geen Filialen) 5366

KUNSTHANDEL

RUIME SORTERING IN:

SPIEGELS	TEGELS	FAMILIE- EN
SCHILDERIJEN	GRAVURES	PORTRETLIJSTEN
SCHILDERSTUKK.	AQUARELLEN	PLATEELWERK

SOLIED ADRES — BILLIJKE PRIJZEN

5011

DE KL. OPVOEDINGSTEHUIZEN

te Amersfoort en Noordwijkerhout, zijn bestemd voor kinderen uit intellectuele kringen, die buiten de ouderlijke zorgen moeten worden opgevoed. Huiselijk beschaafd milieu, groote eenvoud, gezonde huizen, goede voeding, zorgvuldige behandeling. Inlichtingen te bekomen bij

HET BESTUUR:

- C. M. v. DISSEL, Presidente, Kinderhuis „t Hoogt” Noordwijkerhout.
- M. KAARS SYPESTEYN, Secretaresse, H. A. G. ELINK SCHUURMAN, Penningm.-Accountant, Keizersgracht 574, A'dam.
- Mr. F. A. G. v. WALSEM.
- J. C. HIETINK, Ged. Stud. Comm. O. en W. Correspondente voor Indië: Mevr. F. v. HOUWINGE-BLAAUW, p. a. Agentschap B. P. M. Semarang.

1892

ZIJT GIJ ABONNEE ?

van het rijk geïllustreerde en op zwaar kunstdruk in dubbeltoon-inkt gedrukte Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraagt dan gratis proefnummer aan bij de Administratie Prijs per jaargang f 20.— te voldoen in halfjaarlijksche termijnen van f 10.— Jaargang IX (Mei 1924—1925) bevatte o.a. bijdragen van: Dr. H. P. Berlage, Prof. T. J. Bezemer, B. P. Bremmer, Prof. Dr. Karl Döhning, Anne Hallema, Dr. F. W. T. Hunger, S. Kalif, Prof. Dr. N. J. Krom, W. O. J. Nieuwenkamp, Joh. F. Snelleman, V. I. van de Wall, Dr. P. Wirz, Dr. Karl With e.a., benevens talrijke boekbesprekingen.

DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

TE HUUR mooi gemeubileerd

Huis met Bel-Etage

te Amsterdam. Te bevragen bij B. VAN BUUREN, Zandvoorterweg 23, Aerdenhout.

heeft gediend en meer dan een half jaar in beslag heeft genomen.

Bedenke men nog dat een goed deel der arrestaties in deze gerucht makende zaak had plaats gehad op aanwijzing van particulieren, of op grond van eigen aanmelding der verdachten, dan vervalt wel iedere aanleiding om in de tegenwoordige organisatie zelfs het voordeel te onderkennen van een overwegend inheemsch element in het Politiecorps met betrekking tot de justitioneële gestie.

De thans voorgenomen reorganisatie moet dan ook worden aangemerkt als de eenige mogelijke en het niet te miskennen nadeel van in een gewest als Curaçao de straat-politie te doen uitoefenen door aan taal en bevolking voorloopig vreemde Europeesche krachten zal als een bijkomstig en noodzakelijk euvel moeten worden aanvaard.

Als er nu dan ook maar eenige diligentie wordt betracht ten aanzien van een hervorming welke reeds veel te langen tijd op zich heeft laten wachten.

Dat op het hoofdeiland ook behoefte bestaat aan een haven-politie is zonder meer duidelijk. Het toezicht b.v. op transitopassagiers en de uitvoering der bepalingen op toelating en weigering van vreemdelingen vereischt althans één competent ambenaar; in geen enkele haven van de beteekenis van Willemstad zou de thans aldaar geldende regeling op dit punt voldoende worden geacht.

En dan de kwestie der openbare terechtstelling van gestraften, welke toch ook zijdelings wel met liet politie-vraagstuk in verband te brengen is.

Niemand zal ontkennen de voordeelen van dwangarbeid in de open lucht van tot langdurige vrijheidsstraffen veroordeelden, vooral ten aanzien van mannelijke delinquenten van laag ontwikkelingspeil.

Het principe evenwel van verwijdering uit de Maatschappij mag daarbij niet verloren gaan en uit dat oogpunt is tewerkstelling van veroordeelden aan den openbaren weg in een druk stadsgedeelte en onder onvoldoend toezicht af te keuren.

Toch kan men iederen morgen in Willemstad gestraften met een ongewapend bewaker zich tusschen het publiek zien bewegen. Dat de gevangenen (?) aan de huizen om wat drinkwater vragen, of zelfs aan een stalletje zich met een glaasje limonade verfrissen is niets ongewoons en eenmaal zelfs kon het publiek er zich vroolijk over maken dat een smoordronken oppasser door het tweetal gestraften dat hij heette te bewaken onder den arm werd genomen en thuisgebracht.

Heel goemoedelijk inderdaad, maar minder geschikt om aan de bevolking (en aan de delinquenten) ernst te doen gevoelen van aan misdadigers opgelegde vrijheidsstraffen.

(Wordt vervolgd.)

Kerst- en Nieuwjaarstelegrammen naar Indië.

Verlaagd tarief.

De Directeur-Generaal der posterijen en telegrafie maakt bekend, dat er dit jaar opnieuw gelegenheid zal bestaan tot verzending van Kerst- en Nieuwjaars-telegrammen tegen verlaagd tarief langs den rechtstreekschen radioweg naar Ned.-Indië, resp. gedurende de tijdvakken van 20 t/m 24 December en 26 December t/m. 2 Januari.

De inhoud van deze gelegenheidstelegrammen zal voor elke soort gelijk zijn; die voor de Kersttelegrammen zal luiden: „Via de Nationale rechtstreeksche Radioverbinding Amsterdam—Bandoeng een prettig Kerstfeest toegewenscht” en die van de Nieuwjaarstelegrammen: „Via de Nationale rechtstreeksche radioverbinding Amsterdam—Bandoeng beste wenschen bij de intrede van het nieuwe jaar”.

Het tarief voor de berekening waarvan uitsluitend rekening wordt gehouden met het aantal woorden van adres en onderteekening, zal 50 cent per woord bedragen, met een minimum van 3 gulden per telegram.

Voor de aanbieding moet gebruik worden gemaakt van de formulieren, die aan de loketten van de kantoren te verkrijgen zijn en waarop de inhoud als boven aangegeven reeds voorkomt. Aan dezen inhoud kan niets worden toegevoegd noch mag daarin iets worden gewijzigd.

Betaalde dienstaanwijzingen (R. P. T. M. enz.) zijn niet toegelaten, met uitzondering evenwel van de aanwijzing „Post” in telegrammen, bestemd voor

M. C. DE WAIJER
WEIMARSTRAAT 57a - TEL. 37174 - DEN HAAG

KUNSTHANDEL
ENCADREER-INRICHTING
GROOTSTE KEUZE IN
PLATEN - PORTRETLIJSTJES - ANSICHTKAARTEN

plaatsen waar geen telegraafkantoor is gevestigd. De aflevering — op bijzondere formulieren — zooveel mogelijk op 25 December resp. op 1 Januari plaats hebben.

Het verdient aanbeveling, de aanbieding niet tot het laatste oogenblik uit te stellen, daar dit tot gevolg kan hebben, dat geen tijdige overbrenging van aflevering kan plaats hebben.

Op den voet als hiervoren aangegeven zijn Kerst- en Nieuwjaarstelegrammen ook toegelaten uit Indië naar Nederland.

De aflevering in Nederland zal op formulieren voor gelukstelegrammen geschieden.

Van Week tot Week.

Dinsdag 30 Nov. tot Maandag 6 December.

De communistische woelingen op Java en elders. Nu wederom een week verstreken is zonder verdere berichten omtrent voortgezette woelingen der Communisten, mag men thans als zeker aannemen, dat de rust op Java volkomen hersteld.

Dezer dagen heeft Mr. Schrieke als Regeerings-gemachtigde in den Volksraad mededelingen gedaan, welke eenig licht verspreiden over de communistische wandaden. Mr. Schrieke beschikte nog niet over alle gegevens — bevindingen van een van Regeeringswege ingesteld onderzoek moeten nog worden afgewacht — maar eene voorloopige conclusie is dat de onlusten die in West-Java en ook elders voorbereid waren, vruchten zijn geweest van een reeds vroeger door de communistische leiding breed opgezet plan tot omverwerping van het gezag.

Op verschillende plaatsen ter Westkust van Sumatra blijven de communisten zich nog verzetten, blijkens een Aneta-telegram, gedateerd Padang, 6 Dec., luidend: Communisten moordden het Adathoofd te Loebokminta. Militairen bevrijdden een ontvoerd oppasser. — Militaire versterking is naar Solok verzonden. — Padang is Zaterdag- en Zondagavond streng bewaakt. De wegen waren afgezet en de voetgangers werden gefouilleerd.

Indisch Genootschap. Mr. J. J. W. Eekhout is Vrijdag 10 December voor het Indisch Genootschap te 's-Gravenhage eene voordracht hield over: „Heeft Suriname een toekomst?”

Mr. J. Duparc. Te 's-Gravenhage is op den leeftijd van 64 jaar overleden, de heer Mr. J. Duparc, oud-president van den Raad van Justitie te Soerabaja.

Het verzet in Atjeh. Koeta Radja, 30 Nov. (Aneta). Een patrouille van de bevolking legde in de ven-Tripa een kwaadwillige neer en veroorzaakte de het hedehoofd Pangkarim. Militairen namen de achtervolging voort.

Kota Radja, 2 Dec. (Aneta). Marechaussee legden in het Tapatoeansche een lid van de bende van Aloor-Pakoe neer. Een patrouille legde in Boven-Bakangan twee kwaadwilligen neer, waaronder Teungko Nagor.

Drie verzetslieden hebben zich te Troena gemeld (Vaderl.).

Universitaire examens. Utrecht. Doctoraal ex. Nieuw Indië recht de heer J. B. de Hees.

Leiden. Econ. cand. ex. Indologie de heer J. M. Visser. — Taalkundig doct. ex. Indologie de heer G. W. Meindersma. — Cand. ex. Indologie de heer A. Holle.

Tropische Koloniale Staathuishoudkunde. Dinsdag den 2en dezer beëindigde de heer J. van Gelderen, hoofd van het centraal kantoor van de statistiek van Ned.-Indië, het vijftal lezingen, dat hij voor de Leidsche Universiteit gehouden. Ditmaal was de Indische handelbalans aan de orde.

De economische toestand van Indië. Woensdag den 3den dezer zal de heer Van Gelderen, hooft van Ingenieurs te 's-Gravenhage, een voordracht houden over: De economische toestand van Indië.

Ned. Indonesisch Verbond van Jongeren. Organisatie. Door de toetreding van den Bond van zendingelingen te Oegstgeest heeft zich thans zevende vereniging bij het Ned. Indon.

FOTOHANDEL
Werkzaamheden voor Amateurs
Ph. G. STARKE
5293
Hoofdstraat 172
APELDOORN TELEF. 630
ATELIERS voor Dag- en Kunstlicht-opnamen

bond aangesloten. Zooals men weet beoogt deze jeugdige ver. o.m. het samengaan van Oost en West, met vermindering van alle politiek.

De legercommandant naar Atjeh. Bandoeng, 3 Dec. (Aneta). Generaal H. L. la Lau gaat 5 Januari a.s. naar Atjeh en keert den 24en d.a.v. terug. (Vaderl.).

Noodelottige brand in een vuurwerkfabriek. Mageslang, 3 Dec. (Aneta). Bij een brand in een vuurwerkfabriek werden 9 personen gewond en 2 gewond. De oorzaak is onbekend. (Vaderl.).

Een tweede vlucht Holland-Indië. Naar de Tel. verneemt, zal, onvoorziene omstandigheden voorbehouden, op Zaterdag 2 April a.s. van Schiphol uit en met medewerking der Fokker-fabrieken, een tweede vliegtocht Nederland-Indië worden ondernomen. Als piloot zal, behoudens wijziging, fungeeren luitenant G. A. Koppen; voor een tweeden vlieger en mecanicien is nog geen keuze gedaan. De tocht zal worden ondernomen met een driemotorig Fokker-vliegtuig, model F VII A. Het plan is, het traject Amsterdam-Batavia in negen dagen af te leggen, daarna tien dagen in Indië te blijven en ten slotte ook de terugreis wederom vliegende te maken, eveneens in negen dagen.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlucht.

Een Feest-Boek-geschenk.
Een waar feestgeschenk, zoowel voor Indië als voor Nederland, is het onlangs verschenen prachtwerk van architect P. A. J. Moojen: „Kunst op Bali”, met den ondertitel: *Inleidende Studie tot de Bali-kunst*. Dit bij de firma Ellerman, Harms en Co. Amsterdam keurig uitgevoerde, lijvige boekdeel, vattende 206 prachtplaten naar fotografieën en teekeningen, door den schrijver ter plaatse gemaakt, is de uitgevers-maatschappij *Adi Poestaka*, Laan Meerdervoort 60 te 's-Gravenhage, voor den prijs van f 22.50 verkrijgbaar. Jammer, dat, uit aard, deze prijs zoo hoog moet zijn, waardoor het opwekkende boek niet zoovele lezers hier en daar insulinde zal kunnen vinden, als wel te wenschen is.

In zijn „Voorwoord”, zegt de schrijver:
„De schoonheid en de eigen aard der Bali-sche kunst ontplooidde zich voor mij het eerst in het midden van het jaar 1914. Een kleine, doch uitgelezen verzameling weefsels, gebruiksvoorwerpen en beelden, van Bali naar Java gebracht, gaf mij die blijde ontroering, welke uitgaat van tot schoonheid geworden liefde, eerbied en bezonkenheid van het religieus gemoed in vreugdevolle overgave tot den arbeid. Luttel maanden later, en Bali won zich, bij de velen die voorgingen, een nieuwen vriend. De waardeering voor den kunstenaar werd tot vriendschap voor den mensch en tot bewondering voor het land, waar godsdienst, kunst en natuur op zoo volkomen wijze in elkander overgaan. Hiervan te getuigen is het doel van dezen arbeid. De fotografieën en teekeningen in dit boek zullen door haar waarheidsgetrouwe weergave, naast de wellicht hier en daar subjectieve beschouwingen in den tekst, tot een zooveel mogelijk objectieve waardebeoordeling van de Bali-sche kunst kunnen bijdragen. Van groot belang daarbij is, dat van vele bouwwerken, die bij de aardbeving van 1917 zwaar werden beschadigd of verwoest, vóórdien fotografische afbeeldingen en opmetingen zijn gemaakt, zoodat een beeld van de oude kunst kon worden gegeven.”

„Terwijl wij dit schrijven, bereikt ons het bericht eener nieuwe uitbarsting van den Batoer-vulkaan. Het dorp Batoer werd onder de lava bedolven, de bevolking kon zich redden, maar wederom ging een deel van Bali's eigendommelrijk schoon verloren.”

„Nog steeds is de toestand van vóór 1917 niet hersteld. Bali's kunstenaars treft hier echter geen blaam; zij zijn nog ten volle bekwaam de oude schoonheid te doen herleven. Alles, waarin hun kunst wortelt: godsdienst, mythen, sagen, alles wat haar gemaakt heeft tot het teekenend beeld van een rijk volksleven, het bestaat nog, rustig, krachtig, onbewogen in der tijden loop! De bewondering voor dezen nog levenden en vaardigen geest was de sterkste aansporing tot mijn arbeid.”

WASCH-, STRIJK- EN GLANSINRICHTING
J. M. VAN DEN BERG

TASMANSTRAAT 15 - 's-GRAVENHAGE 5277

SPECIAAL ADRES VOOR INDISCHE FAMILIES

Schrijver heeft er een *uitnemend* werk mee gedaan — wij herhalen 't — zoowel voor hier als ginds. Allicht zal het met kennis van zaken uitspreken eener liefdevolle waardeering der Bali-sche kunst, reeds openlijk blijkende uit het feit, dat Europeanen haar belangrijk genoeg vinden om er ernstige, groote boeken aan te wijden, de zelfkennis en het zelfbewustzijn der inboorlingen verhoogen; tevens kan door deze publicatie ook de waardeering en de belangstelling van het Hollandsche publiek dermate stijgen, dat spoedig maatregelen worden getroffen tot behoud en bevordering dier cultuur en kunst. Het een kan een gevolg van 't ander zijn. Als de Inlanders zelve de belangrijkheid en de waarde van hun eigen scheppingen gaan inzien, zal ook de Regeering er meer en juistere aandacht aan gaan besteden, meent de schrijver terecht. Moge echter zijn vrees niet bewaarheid worden: „dat de tijd nog ver is, waarin wij, Nederlanders, een cultuur om zichzelf en niet om de economische voordelen waardeeren.” Want dan zullen wellicht slechts schamele resten over zijn, zoowel van kunst en cultuur, als van kennis en kunde, van religieuze en maatschappelijke grondslagen, waarop dit alles berust. Terecht merkt schrijver met weemoed op: „De destructieve geest waart helaas in Ned.-Indië reeds duchtig rond.” — Des te meer moeten wij ons verheugen over het met groote kosten en daaraan geëvenredigde artistieke zorg, doen verschijnen van dit prachtwerk, juist in dezen feesttijd van Sint Nicolaas, Kerstmis en Nieuwjaar. Voor velen zal het, gelijk voor ons, een welkom geschenk zijn.

Het is zóó onderhoudend geschreven, dat zelfs leeken op dit gebied het met genot zullen lezen, terwijl ook deskundigen er véél van hun gading in zullen vinden.

Merkwaardig is o.a. dat schrijver geheel breekt met de opvatting, tot heden door de geleerden voorgestaan: dat de Hindoe-Javanen uit Majapahit naar Bali zouden zijn uitgeweken en daar een Hindoe-kultuur en -kunst hebben gebracht. Hij toont met verschillende bewijzen uitvoerig en duidelijk de onhoudbaarheid van dit standpunt aan. Z.i. heeft de Bali-sche kunst, evenals die van Oost-Java, zich zelfstandig ontwikkeld uit direkt van de Hindoes ondergane invloeden, welke in ieder geval reeds van de eerste eeuwen na het begin onzer jaartelling dateeren.

Op bladzijde 10 lezen wij:
„De meening, dat de Madjapahitsche kunst haar voortzetting vond op Bali, zelfs met de restrictie, dat zij zich geheel in Balischen zin zou hebben ontwikkeld, zooals Prof. Krom zegt, kan, zoowel om historische als aesthetische redenen bezwaarlijk worden aanvaard.”

En waar Dr. Bosch, chef van den Oudheidkundigen Dienst betoogt: „dat Javaansche kolonisten uit hun geboorteland bouwstijlen meebrachten, die uit verschillende perioden der Javaansche stijl-geschiedenis dateerende, wel elkander beïnvloeden en zelfs gedeeltelijk met elkander versmolten, doch met dat al onderscheiden bleven, zoodat men met recht op Bali van verschillende plaatselijke stijlen kan spreken” en dat in het Zuiden van het eiland „in de krachtige, sobere vormen de oudere invloeden uit den bloeitijd der Javaansche kunst nog naverwerken, terwijl in het Noorden, de verweekelijkte uitloopers der laat Madjapahitsche decadentie wortel geschoten hebben en voortleven”, daar schrijft de heer Moojen o.m.:

„Als wij daartegenover ons oordeel stellen, dat Bali zichzelf was en de eeuwen door zichzelf gebleven is, dan wordt daarmee natuurlijk niet betoogd, dat de kunst van Java geen invloed zou hebben gehad, maar wél wordt hiermede gezegd, dat Java niet de richting heeft bepaald van de kunstontwikkeling, zooals die op Bali heeft plaats gehad. Die invloed was nooit zoo overwegend, dat hij niet steeds door Bali's eigenheid werd geneutraliseerd. Zoo beschouwd, zien wij de Bali-sche- en de Oost-Javaansche kunst, ontsproten uit eenzelfde geestelijke sfeer, beïnvloed en gevormd door dezelfde cultuur en beschaving uit den vreemde, die der Hindoes, zich ontwikkelen met en naast elkaar tot aan, ja zelfs tot na den val van Madjapahit. Daardoor is zij geworden en gebleven een afspiegeling van Bali's zeden en gewoonten, van Bali's voelen en gelooven, kortom van dien geest, die in en door Bali leeft en zijn verschijningsvorm ook slechts dáár kon vinden en behouden.”

W. F. MEIJER - APELDOORN
MAISON DE BLANC
Hoofdstraat 93 Oppericht 1897 Telefoon 133
Heeren Modeartikelen
GROOTSTE KEUZE
Dassen, Boorden
Manchetten, Overhemden en Pyama's
Specialiteit in alle soorten Ondergoederen
Ook voor de Tropen

Eeuwig en Altijd

blijven onze afwaschbare Lampekappen. Deze Kappen worden in alle kleuren en decors beschilderd. **Afwaschbaar, onverslijtbaar, onbreekbaar, verkleuren niet**, zeer geschikt voor Indië. — **Groote sorteering** in bronzen en houten Kronen, Kaplampen, Salon- en Schemerlampen, Stofzuigers en Electr. Kook- en Verwarmings-apparaten. Haarden, Permanent- en Turennehaarden. Jaarsma-, Uilt-, Vulcanahaarden.

TECHNISCH INSTALLATIE-BUREAU
N. P. VAN EIJK, DEN HAAG
SWEELINCKSTRAAT 93a-93 hoek HOLLANDERSTRAAT
TELEPHOON 30079 - DEN HAAG

Zonder Chauffeur
Te Huur
CHEVROLETS
SEDAN EN
TOURING
Garage „HAVRO”
Kanonstraat 12 Den Haag
Telefoon 14867

WANNEER U PERIODIEKEN
wilt uitgeven, wendt U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor
goede en tijdige aflevering
zorg dragen - Desgewenscht verzorgen wij mede voor U de
Administratie en Expeditie
Onze rotatiepersen slaan gereed voor Uw GROOTE OPLAGEN, onze prima snelpersen voor die tijdschriften waarbij het vooral op KUNSTDRUK aankomt
N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

HOTEL-RUBRIEK

APeldoorn

Hotel VAN DER BURG

1ste en oudste huis ter plaatse Modern comfort
5256 Volledige pensionprijs f 5.-

BAARN (De residentie van het Gooi).

Hotel CENTRAL

BRINK. Telefoon 10
Centrale verwarming
Zeer aangenaam Klimaat voor Zomer en winter.
Matige pensionprijs voor Families en langer verblijf.
PRIMA INDISCHE REFERENTIES. 5397

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 54148. Dir. bij Schev. B. 5033 Str. k. en w. op delogeerk.	Pension PETRONELLA, G. Reijndstr. 36-38. 16 k. Logies m. ontb. f 2.50 p. p. p. d. Ook afz. Etage. t. huur. 53-1 H. A. LEBBING, Cuisin er.
Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. 5020 OOSTERWIJK & V. D. LUUR	Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen. 5035

HILVERSUM

Pension „PATRIA“

Lindenheuvel 2
Telefoon 2198
ZOMER- EN WINTERVERBLIJF
Aanbevelend, N. J. van Rangelrooy

Voor het bereiden van een goede rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar „De Ind. Rijsttafel“ door F.R. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst“, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

Het adres voor
Diners aan huis bezorgd

WIJ VERVAARDIGEN

ALLE soorten drukwerk met één uitzondering: het slechte.

Een proef zal U overtuigen

zoals zoovelen vóór U overtuigd werden en onze klanten bleven.

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG :: NOBELSTRAAT 20 :: TEL. 11987

HOTEL DES INDES

WELTEVREDEN (Batavia)

Oudste en modernste Hotel ter plaatse
ZEER BILLIJKE TARIEVEN

Het eerste hoofdstuk van dit belangrijke boek eindigt met de veelbetekenende woorden:

„Bali werd getrokken in het verband eener koloniale mogendheid en blootgesteld aan de alles nivelleerende invloeden van het Westersch intellect. Het was een der laatste cultuureenheden op aarde, die door eeuwenlange afgeslotenheid haar innerlijke maatschappelijke kracht, haar sterk religieus gemoedsleven en haar sentimentvolle kunst van zuivere, niet-Westerse beïnvloede samenstelling, had behouden. Een studie van de zedelijke waarden dezer maatschappij in hare uitingen van schoonheid kan daarom voor de overige menscheid van groote betekenis zijn.”

In de daaropvolgende twaalf hoofdstukken en met de lange reeks foto's — een lust om te zien! — geeft de schrijver in algemeene trekken een zeer geslaagd, systematisch opgezet beeld van de Balische kunst, van de ongeëvenaarde Balische Bouwkunst in het bijzonder.

Uit talrijke voorbeelden wijst hij aan, dat het karakter van sierkunst één der criteria is, welke de Balische bouwkunst onderscheiden van die van Java en die haar meer als een Indonesische kunst kenmerken. Nog meer dan in Oost-Java put de Baliër zijn stof ter versiering van zijn gebouwen uit het heil van geesten en demonen, uit de heldenverhalen van *Ramayana* en *Bratayogeda*. Wel verre van hierin een vorm te zien van „verval, verslapping, verweekelijking”, ja zelfs van „verwildering”, zooals sommigen meenen, is dit voor schrijver een zuivere uiting van den volksgeest en van den volksaard. Dit stempelt z.i. de kunst van Bali, in tegenstelling met die van Java, welke een vorstenkunst was, tot iets eigens, tot een volkskunst.

Met verontwaardiging wijst schrijver de meening af als zou het aanbrenge van phallische ornamenten een minder kuische, obscure oorzaak hebben. Z.i. heeft dit de magische betekenis van afwerping van booze geesten en invloeden. De reinheid der Balische kunst beschrijft hij met de woorden:

„Nog steeds heeft de kunstenaar, vóór hij aan den arbeid gaat, zelfs voor profane kunstwerken, zich af te zonderen en door gebed, vasten, het verrichten der voorgeschreven ceremoniën en offeranden en door het concentreren van zijn geest, zich op zijn taak voor te bereiden — *mawinten* —. Ook hier is de yogabeoefening nog steeds het middel, om den kunstenaar in devote toewijding — *bhakti* — tot die hoogte en reinheid van gemoed op te voeren, die hem waardig maakt, het den goden gewijde kunstwerk te vervaardigen. Waar deze zuiverheid van begrip ten aanzien van het kunstenaarschap nog bestaat, kan niet anders, of de samenvatting en omlijning der gedachten in hout en in steen moeten, waar de vaardige hand tot uitbeelding zoo volkomen aanwezig is, uitgroeien en stijgen tot een schoonheid, die boven het tijdelijke uitgaat.”

Als nog een andere knuppel in het hoenderhok der geleerde opvattingen geslingerd, uit schrijver, met redenen omkleed, zijne meening, dat de in den laatsten tijd zoo veel besproken kloostergebouwen, welke hij als voorbeelden van Javaansche en niet van Balische kunst beschouwt, geenszins graf- of bijzettingstempels kunnen zijn.

Onder het genot van het doorbladeren der prachtige platenreeks, herleefden vele heerlijke herinneringen aan een onlangs gebracht bezoek aan Bali, aan de ondervinding van een atmosfeer van wijding rondom de bewonderde kunstwerken, die als met de natuur en de bevolking daar samengegroeid zijn. Wij stemmen dan ook geheel in met schrijver's slotwoorden:

„Slechts het werkelijk één zijn, het innig verbonden leven met de natuur gaf het aanzijn van eer. kunst, die, uiting van schoonheidsbegeeren, van liefde voor bloemen en kleuren, van een levensvermooing, die als onbewust opwellend uit dat prachtige, rijke volksleven vol mythen, sagen en religie, geworden is tot een verheerlijking van goden, helden en demonen, maar tevens en juist daardoor tot datgene wat haar de hoogste wijding geeft, tot een uiting, een ideaal van gemeenschap, tot een kunst van het volk!”

Zou het niet zonde en schande zijn als zulk een kunst niet behouden bleef?

Nooit vergeet ik het antwoord van mijn Balinee-

AMERICAN HOTEL - AMSTERDAM

Hotel en Café-Restaurant le Rang.

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijs

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737 Code 5th Edition A. B.

schen geleider op mijn vraag, waarom al deze kunstwerken niet behoorlijk hersteld en onderhouden worden: „Omdat wij geen eigen vorsten meer hebben, die er belang voor koesteren en er ons toe de gelegenheid stellen.”

En de gedachte kwam toen onwillekeurig en weer bij mij op: Zou het thans niet de plicht der Regeering zijn deze grootsche taak der vroegere Balische vorsten op zich te nemen?

Persoverzicht uit de Indische Bladen

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Indië in de wereldpers.

Een paar landgenooten te Londen hebben zich verenigd ter verbreiding van kennis over Indië in hun omgeving, althans om te trachten desbetreffende wat juistere gegevens te verspreiden aan de Pers en om in het algemeen onbetreffende feitenmateriaal ingang te doen vinden. Want misvattingen, die op dit gebied aldaar bestaan, vaak meer vervrolijkend dan verblijvend. Vrolijkomen oncritisch staat men aldaar tegenover schijnbaar gezaghebbende inlichting, zooals o.a. geleden verstrekt werd door een artikelen-reeks de Times. De anonieme schrijver — zegt de *Crt.* (4 Nov. 2de bl.) — heeft in *Insulinde* romeken met de oogen van een „outsider”, die verhoudingen van het perspectief niet weet te brengen door toevallig ontvangen indrukken onverwerkte gegevens. Hij heeft het o.m. over ongelijkmatigheid van het Nederlandsche bewaen welke hij demonstreert door de gestrengheden een Daendels te vergelijken met de groote gaandheid van een Van Limburg Stirum. Hij schiet niet te bedenken, dat hij daarmee uitstapten normale ontwikkeling van het koloniale bewaen demonstreert van de 18de eeuw tot de 20ste dien einde evengoed, ja, veel beter nog, dan Britsch-Indië het Warren Hastings-régime had nen vergelijken met dat van een Reading! In 1½ eeuw staat een cultuurvolk nu eemaal niet schijnbaar Genoomde Nederlanders willen daarom trachten „insiders” en onbetwiste autoriteiten op dit gebied te bewegen tot het verstrekken van sociaal-economische en culturele uiteenzettingen, en hiervan in de Engelsche Pers plaatsruimte te vinden. dien hoofde hebben zij zich mede gewend tot hoofdredacteur van de „*Asiatic Review*”, en ben dezen tot welwillende medewerking bereid vonden. Ongetwijfeld zou door de medewerking Nederlandsche specialiteiten op koloniaal gebied met behulp van dit bekende tijdschrift veel bereikt zijn te bereiken.

Uit den Volksraad.

In de Memorie van Antwoord (*Bat. Nwsbl.* 2 „*Zwijgen is Goud*”, „*Volksraadoverzicht*”, „*Civis*”, en „*De Bestuurswisseling en de politieke stand*”) deelt de Regeering o.m. mede het te treuren in de noodzakelijkheid te verkeeren uitdrukkelijk te moeten verklaren, dat elke dachte aan een bedekte critiek op het beleid den heer Fock of ook enig verwijt aan diens den heer De Graeff bij de bestuurswisseling eenenmale vreemd was. Moge voorts in de zigde woorden al gesproken zijn van een gaan van het vertrouwen der bevolking en dan onder groote reserve, de diepere oorzaken daarvan daarmede de schuldvraag zijn geheel onroerd gebleven. Bovendien was gedoeld op een schijnsel, liggend buiten de machtsfeer van de geering. De gebezigde uitdrukking „Inheemsche bevolking” omvat evenzeer de Europeesche andere bevolkingsgroepen, die Indië als hun land beschouwen, zoodat met den „ernstigen om steeds de belangen van de Inheemsche king den voorrang te geven” wel in de eerste doch niet uitsluitend de Inlandsche bevolking doeld is. De Regeering schuwt allerminst een willende houding tegenover het Koloniaal kapitaal, doch bij een conflict staat de Regeering zonder reserve achter de bevolkingsbelangen. lang de door de economisch-maatschappelijke houdingen gevorderde verlagring der lasten geheel tot stand is gebracht en een volledige zondmaking van de landhuishouding nog lijke offers uit de gewone middelen vraagt. vrediging van op zich zelf gerechtvaardigde

Leden van O. en W., eet steeds
**KLINK'S FIJNE BELEGDE
BROODJES** PEKELVLEESCH
ROASTBEEF
HAM, ENZ.
Aanbevelend, **W. F. KLINK,**
Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 17811
Wordt ook thuis bezorgd. 5235

Langens niet zelden moeten worden achtergesteld bij de eischen van primair belang, waaronder die van een sluitende begroting. De Regeering waarachtig overigens nadrukkelijk tegen overschatting van de blijvende en volstrekte betekenis der gunstige perspectieven.

Communisme.

De politie ontdekte te Sawahloento een uitgebreid communistisch complot (*Deli Crt.* 3 Nov.). De deelnemers waren afkomstig uit Solok, Malaloe en Sawahloento. Uit Malaloe waren 200 sabels ingevoerd. De communisten waren in afdeelingen gesplitst, waarover als majoor fungeerde de nu gearresteerde Ramaja. Het doel van de samenzwering was het vermoorden van alle B. B.-ambtenaren.

Naar aanleiding van de inbeslagneming van geweren en patronen aan boord van het s.s. *Laertes* te Emmahaven bericht het *Soer. Hbl.* (26 Oct. 3de bl. „Het gevaar ter S. W. K.”) dat de Soerabajasche recherche eveneens een onderzoek instelt. De geest van Sum. Westkust schijnt — volgens Z(entgraaff) — geheel te zijn bedorven. Bijv. werkt de bevolking van Padang Pandjang niet mede aan den herbouw van huizen, waarvoor de liefdadigheid in heel die grote geldsommen bijeenbracht. Het wordt nog tijd voor krachtig optreden waardoor misstanden een gewapend conflict kan worden voorkomen. De *Java-Bode* (29 Oct.) meldt dat de geweren en patronen door een drietal Arabieren op het s.s. *Laertes* meegenomen waren op de terugreis naar hun eigen land! Daarom kan de J. B. niet alle conclusies van het „Soer. Hbl.” deelen.

Bij huiszoeking in de kampongs Sewoe en Lapan te Solo, nam de Solosche politie 68 revolvers en patronen in beslag. A. Dasoeki en Tjiptharjanto uit Lawean werden in verband hiermede gearresteerd. (*Java-Bode*, 29 Oct.)

Het *Bat. Nwsbl.* (28 en 29 Oct.) schrijft over „Van de Buren”, het *Soer. Hbl.* (25 en 26 Oct. 4de bl.) „Van de Buren”. De *Deli Crt.* (6 Nov.) geeft een „Inleed met Tchang-Tso-Lin” weer.

Bestuurshervorming.

De Bataviasche red. van het *Soer. Hbl.* (25 Oct. 4de bl. „Dilemma”) constateert dat over de bestuurshervorming voor Sumatra in regeerings- en bestuurskringen een diepgaand verschil bestaat. Voor Noord- en Midden-Sumatra dient een ernstig onderzoek te worden ingesteld. De hoofdredactie is het met den Bat. red. eens: dat de datum van invoering der bestuurshervorming in Midden- en Noord-Sumatra moet worden verschoven. Zelfs dat dit te geschieden met Zuid-Sumatra. Zoolang men nog niet zeker weet hoe het met de rest van Sumatra gaat, is het beter met den eersten stap te wachten.

De Bat. red. merkt nog het volgende op: Moet de Regeering niet nagaan — nu gebleken is dat de westerse decentralisatiegedachte van boven naar beneden wel de enkele opgeworpen „intellectueelen” maar niet de groote volksmassa bevredigen — of het niet logischer en de massa bekorende bestuursrichting kan oprichten op een sterke basis van de Inlandsche gemeenschappen? In de beleving mijner reis over Celebes wees ik er reeds op dat het overal het rustigst en ordelijkst toegaat, waar we de Inlandsche hoofden niet „afschoven”, maar de zelfbesturen, onder zekere controle en directie gesteld, zitten lieten. Waarin zit hem dat? Het is reeds eens het artikel van Leyds in „*Kol. Stud.*” (Juni 1926); men zie daarnaast de benoeming van Datoe Toemenggoeng Landjoemin tot Gouverneur op Sumatra's Westkust, dus tot gouverneur van een land dat niets hechters aan eigen vertrouwensmannen dan de negarijnen had; en men zal tot de conclusie komen, dat het nader onderzoek naar de mogelijkheid van deze wijze van opbouw noodzakelijk is. Dat men dan van slotte zal moeten durven overgaan tot het vormen van groote gouvernementen, waarin de economisch sterke deelen de economisch zwakke steunen, waarin de groote gedachte en de breede lijn worden waargemaakt, waarin intusschen de lokale belangen en eigen hechte behartiging vinden bij de Locale Regeering een goede overtuiging. Of het nog te overwegen valt? We gelooven het wel, ook al weten we dat er reeds te veel gepraat, voorspeld en be-

De *Loc.* (23, 24 en 28 Sept. blz. 3, 19 en 19) maakt een drietal beschouwingen van den heer J. Hommerster, ass. resident op Timor, over de bestuurshervorming voor Bali, Celebes en Timor.

VOOR TAXATIE

van Meubilair, bijvoeging van Goederen, of publieken verkoop van geheele Inboedels, raadplege men den Auctionair: **W. DOP - Tel. 34957 - DEN HAAG**

Madoera.

In aansluiting met het gepubliceerde omtrent het vee van den Timor-archipel en Lombok en Bali vertelt een redacteur van *De Loc.* (26 Oct.) thans van Madoera, dat door de natuur misdeelde, niet vruchtbare land met zijn optimistische, sobere, kinderlijke en in niet geringe mate zich onafhankelijk gevoelende bevolking. *Zout en vee* — daarmee is economisch de betekenis van dit eiland vrijwel samengevat. Het Gouvernement stelt alles in het werk om den stapel van 600.000 runderen op peil te houden en eventueel te verbeteren. Dit is zeer zeker ook wel de beste politiek te achten. Indirect plukt men de vruchten van de zorg en de kosten, welke men aan Madoera en zijn vee besteedt. Toch moet de Madoerees — een zich onafhankelijk gevoelend eilandbewoner — van de bestuursmaatregelen, hoe goed ze ook werken, niet veel hebben. Eigenlijk is hij in het geheel niet dankbaar voor wat als een goed vader het Gouvernement aan hem ten koste leent, zoowel in geld als in arbeidskracht en vernuft. Hij vindt het lastig om zijn dieren hier en daar ter keuring te moeten brengen en in het algemeen heeft hij danig het land aan het „geharrewar” dat al die maatregelen meebrengen. Alleen voor de Karapan dient een uitzondering gemaakt te worden. Die heeft hij onder de teekenen van de grootste erkentelijkheid weer zien invoeren.

Het *Soer. Hbl.* (29 Oct. 4de bl.) deelt e.e.a. mede over den Madoerees als arbeidskracht. Met uitzondering van de veehouders en fokkers is een zeer groot deel der bevolking op Java aangewezen. Tien-duizenden (mannen, vrouwen en kinderen) vinden in den regel goed betaalden arbeid op de kustplaatsen, bij handel en industrie, op de landbouwondernemingen en als losse koelies bij allerlei bedrijven. In taal en zeden, in karakter, levensopvatting en levenswijze, wijkt de volbloed-Madoerees hemelsbreed van den Javaan af. Langzaam maar zeker is de Madoerees door zijn energie, ondernemingsgeest en durf bezig den Oosthoek te veroveren. De Madoerees leeft sober, op het gierige af, wat voeding en kleeding betreft. Hij ontzegt zich bijna alles om een sommetje te kunnen overleggen. Van het gespaarde koopt hij zich een erf, later een paar koeien. Wanneer zoo'n gezin een keer of vijf naar den overwal is overgestoken, bezit het in den regel al voldoende middelen om in eigen land de verdere levensdagen rustig door te brengen. Andere families vestigen te zamen met eenige landgenooten een nederzetting in den Oosthoek. Deze specifieke Madoereesche nederzettingen dijen steeds in grootte uit en uit haar midden kiezen zij zich dan een dessahoofd. De vestiging van steeds meer Madoereesch volk in den Oosthoek wordt door de werkgevers gaarne gezien en bevordert door het verstrekken van voorschotten. Met de Madoereezen is er wat te entameeren. Zij zijn als regel betrouwbaar; zeer groote voorschotten zuiveren zij eerlijk binnen den overeengekomen tijd aan. Wil men met den Madoerees zaken doen, dan moet men niet geheel alleen met de winst willen gaan strijken, maar men moet hem ook een behoorlijke verdienste voor zijn arbeid gunnen.

Jongste aanslagen in de cultures.

Het *Soer. Hbl.* (29 Oct. 3de bl. Z.) bespreekt de jongste twee aanslagen op Djatiroto en stelt aan het licht het groote risico dat de omgang met Inlandsch werkvolk in het plantersbedrijf kan meebrengen. Wederom bepleit Z(entgraaff): zoo min mogelijk direct contact tusschen employé en koele, en zoo ruim mogelijk gebruik van mandoers. Die behooren de schokopvangende zone te vormen tusschen beide andere partijen. Tegenover gebodte dat om iedere kleinigheid zijn moordlust botvriert, is uiterste voorzichtigheid geboden. Het leven van een goed man en huisvader mag niet worden gewaagd tegenover desperado's, en dit geldt à plus forte raison in dezen tijd, nu onwil en brutaliteit bij werkvolk hand over hand toenemen.

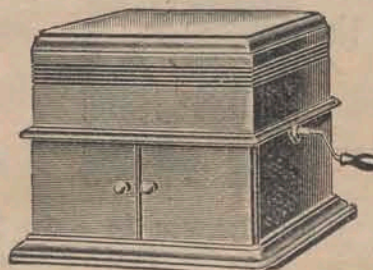
Het *Soer. Hbl.* van 25 Oct. (3de bl. „Van Cultuurbelangen” Z.) acht een ernstige fout de stroom van overplaatsingen, welke bij eenige groote concerns de employé's voortdurend door elkaar drijft, telkens naar andere streken, dikwijls naar een geheel ander taalgebied: Javaansch of Madoereesch. De employé vormt het contact met het volk, en het is van groot belang dat hij niet alleen land en volk

Muziekhandel DAJOS BELA

Badhuisstraat 619 - Tel. 54754 - Fred. Hendriklaan 190
SCHEVENINGEN, 's-GRAVENHAGE.

GROOTE VORRAAD RUIME KEUZE

Columbia-,
Odeon,
Musica-,
Linström,
Beka-
PLATEN en
MACHINES

Violen
Mandolin,
Banjo's,
Guitaars,
Snaren,
Onderdeel.
Piano Muz.

HUURKOOP SYSTEEM

Speciale machines en verzending voor **INDIË.**
EIGEN REPARATIE-INRICHTING. ZIET ÉTALAGE.

W.D.BOS OPTICIEN THOMSONLAAN 47
(BT THOMSONPLEIN)

RADIO-APPARATEN

Contant en in Huurkoop vanaf f145.— compleet

E. STEVENS

Electrotechnisch Installatie-Bureau

Copernicusplein 9 - Telef. 31009
's-GRAVENHAGE GESLOTEN GEHOORKAMER

KERSTGESCHENKEN

VAN INDONESISCHE KUNSTNIJVERHEID
UITGESTALD IN DE TOONKAMERS VAN

BOEATAN

HEULSTR. 19 - DEN HAAG

TOEGANG VRIJ

Ontbreekt het U aan gelegenheid onze Koloniën te bezoeken, neem dan een abonnement op het rijk geïllustreerde Maandblad **S**

Nederlandsch-Indië
Oud en Nieuw

Abonnementsprijs 20 Gulden per jaargang
Directie en Adm. Nobelstraat 20, Den Haag

BRIEVEN en stukken, de afdeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

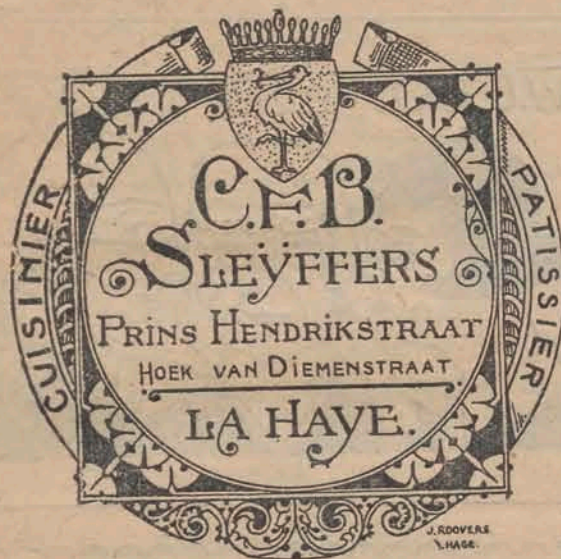
N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-Mij.
BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a
DEN HAAG

TELEFOON
14427

Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op **14427**.

BRIEVENBUS - PRULLEMÄND

Dit is vaak de weg, die uw reclamedrukwerk aflegt, terwijl het moet zijn:

BRIEVENBUS - HUISKAMER OF KANTOOR

Tegenwoordig vindt men zooveel drukwerk in de bus, dat het aankijken niet waard is, dat telkens het heele zaakje dadelijk weggegooid wordt. Uw drukkosten, bezorgloon of porto, alles is dan óók weggegooid!

Waarom dan geen reclamedrukwerk rondgezonden, dat door zijn aantrekkelijkheid opvalt, gelezen en vooral: bewaard wordt? Zulk drukwerk krijgt U niet van knoeidrukkerijtjes en evenmin van Multiplicators, doch wel van de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 * DEN HAAG

KONINKLIJK ZOÖLOGISCH
BOTANISCH GENOOTSCHAP

WORDT LID

VRAAGT PROSPECTUS TEN KANTORE
BENOORDENHOUTSCHEWEG 2
TELEFOON 11292 DEN HAAG

J. E. VAN VEEN 's-GRAVENHAGE, Tel. 52981
Van Hoornbeekstraat No. 63

Eerste klas Schoenmakerij
... en Reparatie-Inrichting ...

Extra bewaking voor ABNORMALE EN GEVOELIGE VOETEN.

der streek waarin hij werkt, grondig leert kennen, doch dat hij ook de taal leert spreken. Het één is niet wel mogelijk zonder het ander. In die kennis van land en volk en de adat ligt voor het bedrijf eene groote waarde; zij waarborgt een rustigen gang van het bedrijf en voorkomt stoornissen en conflicten.

De Java-Bode (28 Oct.) vestigt de aandacht op de uitspraak van Prof. van Eerde over „Omgang met Inlanders” (Uitgave van het Kol. Instituut). Het Bat. Nwsbl. (28 Oct.) releveert een „mishandeling van een employé” op Modjoagoeng en weet mede te deelen dat op verschillende fabrieken het gebruik van de Javaansche taal in den omgang met koelies verplichtend gesteld is. De Loc. (26 Oct. blz. 25) wijdt aandacht aan den aanslag in Deli op de onderneming Mendaris en citeert de desbetreffende opmerking van de „Planter”: Apropos, hoe staat het met de wet terzake van bedrijfsongevallen, die al geruimen tijd geleden in de maak heette te zijn? Voor de gevolgen van elken aanslag van bovengemelden aard ziet de assistent zich nu totaal niet schadeloos gesteld, wanneer zijne maatschappij hem niet in een ongevallen-verzekering heeft ondergebracht. Risico moet betaald worden!

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

De Khalifaatsverkiezing.

Zooals bekend, schrijft „Islamiet” in de „Sinjar-Sumatra” van 6 Mei 1926, hebben, sedert het optreden van Kemal Pasja als hoofd van de Turksche Regeering te Anggora, tal van belangrijke veranderingen in het bestuur plaats gehad.

Ook het Khalifstituut ontkwam aan zijn snoei-mes niet.

Kemal Pasja beschouwde Turkije als een moderne staat, die aan een grootste instelling als het Khalifaat geen behoefte had.

Doch die ingrijpende maatregel kwam niet voort uit de Islamische wereld.

Anggora moge die opheffing van het Khalifstituut wenschelijk en nuttig hebben geacht, tal van andere Mohamedaansche volksgroepen zijn thans bezig om over de aanstelling van een Khalif rustig met elkander te spreken of, nog sterker uitgedrukt, om een hoofd van den Mohamedaanschen godsdienst aan te wijzen, op de wijze zooals de Katholieke Christenen den Paus van Rome erkennen.

De Mohamedaansche wereld buiten Anggora staat toch niet onder de bescherming van Turkije en is in het geheel niet ingenomen met den maatregel van de afschaffing van het Khalifaat.

In de Europeesche nieuwsbladen wordt de arbeid en de functie van den Khalif vergeleken met die van den Volkenbond, waarin tal van volksgroeps-vertegenwoordigers zitting nemen, doch met dit verschil, dat in den Mohamedaanschen Volkenbond niet wordt gesproken over politiek, doch alleen over onderwerpen van godsdienstigen aard.

Nadat de afschaffing van het Khalifaat een feit was geworden, hebben tal van groepen uit de Islamische wereld het verzoek gedaan om op eene conferentie deze aangelegenheid te bespreken, met het gevolg dat een groote ontstemming ontstond tusschen Sultan Ibn Saud en Radja Hoessein en den zoon van Radja Ali, waarbij de twee laatstgenoemden het onderspit deifden.

Een deel der Mohamedaansche samenleving verlangde destijds Sultan Ibn Saud als Khalif, doch een ander deel kon zich met dien wensch niet vereenigen, zoodat het einde was dat men tot geen eindbeslissing kon geraken en men opnieuw met elkander zou overleggen.

Wanneer de verschillende uit Egypte ontvangen berichten juist zijn, dan zou koning Fuad de functie van Khalif wenschen en dat zou de reden geweest zijn waarom men de conferentie liever te Mekka zag samenkomen dan te Caïro.

Te Mekka toch kan men het onderwerp breder bespreken en gemakkelijker beslissingen nemen, omdat men dan minder rekening heeft te houden met de aanwezigheid van zoovele grootwaardigheidsbekleeders, die te Caïro aanwezig zijn.

Wanneer men zich de vraag stelt of de uitkomsten der besprekingen op de conferentie zullen beantwoorden aan de wenschen, welke men zich heeft gesteld, dan zal men het antwoord daarop wel moeten zoeken aan de zijde van Sultan Ibn Saud, die de man is die de richting bepaalt en de leiding geeft aan de zaken in het Heilige Land.

BONTMANTELS

Groote prijsvermindering van chique Bontmantels, in Veulen, Sirkel, Seal Electric, Bisam, Nerz Murmel, Persianer enz. Groote sortering echte Vossen van 125.—. Mantels met bont gevoerd vanaf 120.—.

Bontstellen in alle prijzen
ATELIERS VOOR REPAREREN EN MODERNISEEREN

JEAN PIEROT

88 VAN SWIETENSTR. DEN HAAG

GEVESTIGD SINDS 1903

Voor de personen, die geroepen zijn den khalif te kiezen, is de taak moeilijk, want wanneer keuze niet op Sultan Ibn Saud valt, zou dit zeker eene groote teleurstelling zijn voor den leider der Wahabietensekte, tevens toonaangever te Mekka en men zou dan misschien een vreemde opkhaliefzetel zien plaats nemen.

Vereenigt hij wel de meeste stemmen op dan zal het de vraag zijn hoe of de tegenstanders daarover zullen denken, die hem, uit een Islamoogpunt, niet kunnen en mogen vergeven, dat tijdens de verwikkelingen met radja Hoessein radja Ali, eenige heilige graven heeft verwoest.

Die daad wordt als een beleediging van den Sultan beschouwd, waarvoor men Sultan Ibn Saud niet zijne soldaten verantwoordelijk stelt.

Ware die verwoesting niet geschied, dan zou Sultan Ibn Saud wel de meeste kans hebben de keuze voor het khaliefschap op hem zou vallen, doch dit onderwerp zal op de conferentie wel den breede worden besproken en aanleiding geven tot eene behandeling van eenige maanden, neer men althans eene eindbeslissing wil nemen die de geheele Moslimsche wereld bevredigt.

Met betrekking tot het oordeel van de Engelsen in zake de khaliefverkiezing merkt de schrijver van het artikel op, dat vooral de Engelsen niet veel resultaten verwachten van de besprekingen en dat deze niet zullen geven hetgeen zij hoopt.

En dit hoofdzakelijk, omdat de Islamische wereld in de Mohamedaansche wereld dikwijls zoo schillend is.

De Arabieren onder Fransch bestuur, zooals Algiers, Tunis en Marokko, hebben een goed leven bestaan en wanneer de Engelschen dan ook hunne meening uitspreken dat de conferentie godsdienstige zaken niet in het reine zal brengen dan vergeten zij te veel de omstandigheden die die vergadering niet over politiek wordt gesproken.

Alles hangt af van het feit of een uitspraak worden verkregen en daarop zal moeten worden gewacht.

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

De bekendmaking van den 30sten Mei.

II (Slot).

Het bloed der Chineezers, dat aan de oevers van Whangpoorivier en in de straten van Shanghai (Canton) heeft gevloeid, stemt tot nadenken, wordt door het volk evenmin vergeten als de slachting van de haven te Canton en het ultimatum de zaak van Taku.

Wanneer de Chineezers zich dan ook niet eenigen en niet eenstemmig handelen met het verdedigen van de stam- en landsbelangen te verdedigen, dan alle aanleiding aanwezig bezorgd te zijn over verdere vernedering van land en volk, die slachtoffers in den strijd en in de graven wroken laat.

Wij, Chineezers, die in het buitenland waken, zegt de bekendmaking, zijn in meerdere of mindere mate wel bereid ook in ons eigen belang Chineezers te steunen.

Op duizenden mijlen afstands hooren wij krijgsgewoel niet en zijn wij geen getuige van vernietiging der menschenlevens, doch hetgeen wel weten is dat het land ten gronde gaat en de Chineesche volk beleedigd wordt, zooals nu zoovele jaren heeft plaats gehad.

Het is aan geen twijfel onderhevig, of het zal onder die omstandigheden zijne bescheiden tegenover de vreemdelingen niet kunnen haven.

En wie onzer heeft in den strijd, die geslacht wordt, niet familieleden verloren?

Wanneer wij het verloop van de zaken in de wereld op verren afstand slechts blijven gadeslaan, delijk en onverschillig blijven tegenover het geweld, dat dreigt, dan mag men ons in waarheid de eigenschappen van een slaaf toekennen.

En eene maatschappij van slaven kan geen vrijheid lijken ten onder worden gebracht.

Er is zeker geen enkele Chinees, die zoo bloedig is, dat hij eene dergelijke slavenmaatschappij in China zoude wenschen.

Hetgeen wij om die reden op den langen zoudten wenschen is:

1e. dat de 30e Mei in de toekomst zal worden

REPAREREEN ■ **OVERTREKKEN**

PARAPLUIE MAGAZIJN

A. QUERELLE

SCHOOLSTRAAT 10 5185

'S-GRAVENHAGE - TELEF. No. 10151

Leden van „Oost en West” 5 pCt. korting

Belastingen
(Nederlandsche en Indische)

W. VAN MAANEN, Oud t. Inspect. Dir. Bel.
P. TADEMA, Gedipl. Accountant 5384

BELASTINGCONSULENTEN.

AMSTERDAM **ROTTERDAM**

Prinsengracht 644 **Boymanstraat 4**
Tel. 37734 (2 lijnen) **Tel. 10589**

WERKZAAM OVER GEHEEL NEDERLAND

Aan de Leden van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

beschouwd als een dag van herinnering, waarop het Chineesche volk zulk eene groote beleediging werd toegebracht;

2°. dat China een geheel zelfstandig rijk zal worden met volmaakte soevereine rechten en dat eene goedig bijeengeroepen nationale vergadering de rechtvaardige verdragen zal opzeggen.

Ten einde daartoe te geraken blijft er niets anders over dan geleidelijk de noodige energie te ontwikkelen en den strijd voor de verdediging van de rechtvaardigheid aan te binden.

De laatste berichten over het Shanghaifonds.

De medewerker van de „Pewarta Soerabaja” schrijft in het nummer van 29 Mei 1926 van dat nieuwsblad, dat van het in Ned.-Indië verzamelde Shanghaifonds, na aftrek van de remises naar Shanghai en Canton, nog f 20.000.— te Batavia in handen is.

Volgens vertrouwbare berichten werd op den avond van dien dag, ten 4 ure, eene groote vergadering gehouden ter bespreking van de wijze waarop die overgebleven gelden zouden kunnen worden benut en in welke samenkomst tal van vertegenwoordigers van verschillende vereenigingen aanwezig waren.

In verband met den onrustigen toestand in China men met de geldverzendingen naar Shanghai Canton bezwaren ondervonden en deed diensten een der aanwezigen het voorstel om het geld aan een kongsi te Shanghai te zenden en hulp in te roepen voor de overmaking naar ten behoeve van de werkloozen aldaar.

Deze wijze van geldovermaking ging, volkomen in de meening van de aanwezigen, te langzaam, en eene directe verzending te gevaarlijk werd geacht, met het gevolg dat de som van f 20.000.— in beschikking bleef.

In de maand Augustus van het vorige jaar heeft de overstroming van de Hwang-Ho-rivier plaats gevonden en werd door de toenmalige vergadering besloten f 28.000.— aan de slachtoffers van die ramp te zenden, doch, hoewel men door de plaatsing van advertenties in de nieuwsbladen samenwerking te verkrijgen, bleek het toch dat tal van vereenigingen op verschillende plaatsen zich niet tot het denkbeeld konden vereenigen en vroeg men verhand daarmede het geld terug.

En ander voorstel was om het geld naar Peking te zenden, ten behoeve van de slachtoffers van den aardbeving, doch ten deze werd geen eindbeslissing genomen.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

Kunst op Bali.

Uitg. Mij. Adi Poestaka te 's-Gravenhage verschenen: Kunst op Bali. Inleidende studie tot de kunst, door P. A. J. Moojen.

Dit werk geeft in beeld en schrift een overzicht van de Balische kunst, in het bijzonder van de Balische kunst. Schr. leidde gedurende verscheidene jaren den wederopbouw van de monumenten, die door de aardbeving van 1917 werden bevestigd en verwoest. Waar een groot deel van de oude kunstwerken niet meer bestaat, is dit met zijn prachtig platen-materiaal van groot belang voor de kennis omtrent Bali.

De Red. der rubriek Kunst, Kunstnijverheid enz. dankt in dit Nr. eene speciale beschouwing aan dit uitstekend boekwerk.

De West-Indische Gids.

Inhoud van het Dec.-Nr.: Gouverneur Cantzlaar over de bloedige gebeurtenissen van 1 Juni 1824, door B. de Gaay Fortman. — De opkomst van de voorwaardelijke veroordeeling, door mr. O. E. van Limburg Stirum. — Note on words used by South American Indians for Banana, by E. Penard. — Mr. Abraham Vereul (letterkundige geb. te Paramaribo in 1770, overl. 27 Oct. 1817 te Amsterdam), door S. Kalf.

Hollanders en Amerikanen in de Oost.

In dit opschrift publiceert het Haagsch weekblad van Dec. een uittreksel uit een weldra verschijnend boek van N. Roosevelt, getiteld: „The Philippines, a treasure and a problem”, waarin met groote waardeering wordt gesproken over hetgeen de Nederlanders in Indië tot stand hebben op het gebied van landbouw, cultures,

wegenaanleg, scheepvaartverkeer, bestuur enz. De schr. zou wenschen dat de Philippijnen daaraan een voorbeeld namen. Natuurlijk moet men er evenwel rekening mede houden, dat de methoden der Hollanders op een ervaring van drie eeuwen berusten en die der Amerikanen op nog geen dertig jaar.

Een nieuwe natuursteensoort op Java.

De N.V. Exploitatie en Handel Mij. v. h. F. Buning te Cheribon heeft naast haar steengroeven waar trachiet, andesiet en bazalt wordt gewonnen, er thans een in exploitatie genomen, met een voor Java nieuwe natuursteensoort. De steen is een donker groene zandsteen van bijzonder mooie kleur, welke zich uitstekend leent voor architectonisch werk. Na eenige jaren van proefneming, waarbij bleek dat de steen in het Indische klimaat volkomen houdbaar is, werd het eerste werk hiervan uitgevoerd en wel: een monument in Hindoe-Javaanschen stijl.

Als merkwaardigheid van deze groeve dient vermeld te worden, dat deze naast een 15 meter hooge waterval gelegen is en bij bandjirs geheel overstroomd wordt. Van deze bijkomstigheid heeft de firma Buning gebruik weten te maken om den afval, als steengruis enz. op een eenvoudige en doeltreffende wijze op te ruimen. Tevens is het wel een bewijs dat men hier met een vast materiaal te doen heeft, daar het water er sedert eeuwen overheen valt.

Aan dit aan het Ind. Bouwkundig Tijdschr. ontleend bericht, voegt de redactie van dat orgaan toe: „Wij hopen dat dit nieuwe, zeer fraaie materiaal spoedig een meer algemeene toepassing zal vinden en wenschen de firma Buning in haar streven uit den Indischen bodem bruikbare gesteenten te winnen, succes toe.”

Mededeelingen Dienst Volksgezondheid in N.-I.

Behalve een aantal bijdragen welke uitsluitend van belang zijn voor vakkundigen, bevat deel IV van 1926 eenige artikelen, welke wellicht ook anderen zullen interesseeren, n.l.: Onderzoek van de bronwaterleiding van Batavia, door ir. C. P. Mom (met kaart). — Bijdrage tot de kennis omtrent den invloed dien vitamine op de stofwisseling uitoefent, door Jhr. Dr. P. J. Teding van Berkhout. — Over de meest voorkomende oogziekten te Amboina (Trachoom), door A. C. Bobbert; met opmerkingen van Dr. F. Kopstein. — Microbiologisch onderzoek naar den graad van afwerking van rijst, door Jhr. Dr. P. J. Teding van Berkhout. — De geographische verspreiding van muskieten in den Oost-Indischen Archipel, door S. L. Brug.

Inter-Ocean.

De schitterend geïllustreerde Sept.-afl. bevat een artikel van J. H. Pembroke over vulkanen in Ned.-Indië (waarbij eenige kiekjes welke een indruk geven van de Padang-ramp). — Tjokorde Gde Rake Soekawati schrijft over de kleeding der Baliërs. — Het supplement geeft eenige mooie afb. van Java's Zuidkust, met begeleidenden tekst van S. Reitsma. — De rest van den inhoud valt buiten Indië.

De Indische Post.

De rubriek „Onze meening” in het Nr. van 23 Oct. behandelt het ontwapeningsvoorstel der S.D.A.P. — Verder wordt eene beschouwing gewijd aan „De communistische terreur” in Indië. — Een artikel Lebak en de Max Havelaar heeft tot uitgangspunt het aldus getiteld werk van Jhr. H. W. de Kock. — Ds. S. W. Visser beschrijft zijne indrukken van een reis naar Ambon en vertelt van dat eiland een en ander.

Inlandsch groot-suikerbedrijf.

In No. 31 (2 Nov. '26) van het (Ind.) Vrijzinnig Weekblad verscheen het eerste gedeelte van eene beschouwing, getiteld: Is een rendabele Inlandsche groot-suikerindustrie wenschelijk en mogelijk? De bedoeling is eene uiteenzetting te geven van de wijze, waarop zou kunnen worden gesticht een Inlandsch groot-suikerbedrijf, dat buiten concurrentie met de bestaande Europeesche Java-suikerindustrie (eventueel zelfs met haar welwillende afzijdigheid, doch met den hartelijken steun van de Regeering) een eerste en gewichtige stap kan doen in de richting van een Inlandsche suikercultuur hoofdzakelijk voor den export en daarmede de sociale toestanden onder de Inlandsche bevolking op een hooger niveau kan brengen.

SCHOENMAKER

BLIJF BIJ JE LEEST!

Een oud spreekwoord en een wijs spreekwoord. Alleen in zijn eigen vak kan iemand iets goeds praesteeren. Een bankier heeft geen verstand van den kaashandel, evenmin als een electricien van hondenscheren. Maar allemaal kunnen zij in enkele uren leeren drukken, teminste als men de verzekeringen gelooft der handelaars in

KANTOOR-DRUKMACHINES.

Als men dan zoo'n machine aangeschaft heeft, valt het aanleeren van het drukkersvak lang niet mee, het werk kan niet halen bij dat van een goed geoutileerde drukkerij en slecht reclamedrukwerk is het tegendeel van een reclame. Indien gij echter met uw drukwerk eer wilt inleggen en er de aandacht op wilt zien gevestigd, bestelt het dan bij de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 * TELEF. 11987

BRUNO TIDEMAN

BEËEDIGD MAKELAAR TAXATEUR EN ASSURADEUR

KANAALSTR. 15 - APELDOORN

Les extrêmes se touchent

Een courantendrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.

Een kunst-drukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de afwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw”, „Het Huis Oud en Nieuw”, Oedaya (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het midden klasse-werk, hetz.g. Handelsdrukwerk en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Doeltreffende reclame vereischt groote publiciteit

H.H. SECRETARISSEN der afdelingen worden aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van het K.W. steeds namen voorkomen van personen die in aanmerking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezocht.

ONZE VERGROOTINGEN NAAR OUDE FOTO'S ZIJN IN GEHEEL INDIË BEKEND

VRAAGT PRIJSOPGAVE BIJ 5204

C. J. L. VERMEULEN
TOUSSAINTKADE 20 DEN HAAG

Tijdschrift voor Ind. Taal-, Land- en Volkenk.

Afl. 1—2 van deel 66 van het door het Kon. Bat. Gen. v. K. en W. heeft den volgenden inhoud. Memorie van overgave betreffende de onderafdeling Makale (Celebes) van den aftredenden gezaghebber E. A. J. Nobeles. — Enkele termen bij de navigatie in gebruik in het dialect van Djeddah (Hidjaz), door E. Gobée. — Waarom Batavia en Mataram van 1629—1646 geen vrede hebben gesloten, door W. Fruin-Mees. — Soembaneesche dieren- en plantennamen, door Dr. K. W. Dammerman. — Die Krankenbehandlung bei den Dajak des Siang-Landes, von Dr. P. Wirz (met ill.). — De reorganisatie van het Kon. Bataviaasch Genootschap.

Nederlandsch Indië Oud en Nieuw.

Inhoud van jaarg. 11 (1926—27), afl. 11. Chineesche doodencultus in Indië, door S. Kalff. — De feestelijkheden van den Oost-Javaan, door F. Esser (vervolg). — De hoogste Boeddha van het Mahayanistisch Pantheon, door M. W. de Visser. — Een nieuw hatikboek (met ill.), door J. F. Snelleman (bespreking van J. A. Loebèr Jr., Das Batiken).

Indisch Bouwkundig Tijdschrift.

In de laatste Nrs. van dit tweemaandel. tijdschr. komen enige artikelen voor, welke wellicht sommige onzer lezers belang inboezemen, n.l.: Assainering van de afdelingshoofdplaats Tjilatjap, door J. Kailola (No. 16, met vervolg in No. 17 en 18). — Middelbaar technisch onderwijs. — Ir. W. Elenbaas † (met portret). — Volkshuisvesting, door G. Jobst. (No. 17). — Een middelbaar technische school voor Indië, door Ir. F. L. H. Desauvagie.

Ons Kringnieuws.

Het Nr. van 25 Oct. van het orgaan van den Soerabaiaschen Kunstkring „Ons Kringnieuws” is een mooi feestnummer, uitgegeven naar aanleiding van het 15-jarig bestaan der vereeniging. Verschillende interessante bijdragen komen er in voor, verlicht met vele afb. en portretten. Op een tweetal (niet oorspronkelijke) opstellen vestigen we speciale aandacht, en wel: Kunst en jolijt onder de Oost-Indische Compagnie (en later); en: Muziek en tooneel in Ned.-Indië in de laatste helft der 19e eeuw, door M. van Geuns. Deze beschouwingen bieden tezamen een vrij volledig overzicht van het kunstleven in Indië vanaf de komst der Hollanders tot het einde der 19e eeuw, het moment ongeveer waarop de geschiedenis der Ind. Kunstkringen een aanvang neemt.

De Indische Mercur.

No. 48 (1 Dec. '26). Geschiedenis van den suikeraccijns in Nederland en de daardoor aan de suikerindustrie verleende bescherming, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Iets over de tapmethode bij de bevolkingsrubber in Nederlandsch-Indië, door ir. W. Spoon. — Handelsbeweging tusschen Nederlandsch-Indië en West-Australië. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubriek. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft een uitgebreide literatuuropgave over aetherische oliën, boschwezen en hout, gommen, harsen en kleurstoffen, looistoffen, genees- en genotmiddelen, specerijen, voedingsmiddelen, vruchten en groenten.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 17 (23 Oct. '26). Calopogonium Mucunoides als veevoedergras, door L. Koch. — De invloed van het landbouwonderwijs op den landbouw in tropisch Nederland, door J. Sibinga Mulder. — De raffinage van ruwe oliën en vetten tot eetbaar product, door C. J. van Dongen en ir. W. A. van Meurs. — Studies over kunstmatige rubber door het Bureau of Standards. — De Ned.-Ind. „Gordel van Smaragd” vergeleken met Samoa en het Maleisch Schiereiland (slot), door Dr. H. G. Heyting (ontleend aan de Ind. Gids).

Landbouw. Tijdschr. der Ver. v. Landbouwconsulenten.

Uit den inhoud der Oct.-afl.: Indeeling van het geslacht Citrus, door Prof. Dr. B. B. Marcovitch (met afb.). — Vruchtwisselings- en planttijdproeven in de afdeling Demak, door Dr. P. van der Elst. — Iets over de positie der Inlandsche kerftabak, door M. B. Smits. — De kwestie van overdracht van den Landbouwvoorlichtingsdienst aan de Provincie, door M. B. Smits. — Boekbespreking: De grondgesteldheid der kustvlakte van Indramajoe

OPTICIEN .. C. A. VAN MONSJOU
VALKENBOSCHPLEIN 19 - TEL. 32167 - DEN HAAG

I BESCHERMT UW OOGEN MET
ZEISS-PUNKTALGLAZEN

en Krawang, door Dr. F. A. Tengwall, bespreking door Dr. E. Scheibener.

Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona.

De Sept.-afl. bevat de volgende oorspronkelijke bijdragen: Ontwerpregeling van het beheer wildhouthosschen op Java, door W. K. J. de Vries. — Organisatie van den brandhoutkap en brandhoutverkoop, door Ch. S. Lugt. — Wisseling, een ijzeren noodzakelijkheid, door Appelman. — Kwaliteiten en afmetingen van djalihout vanuit Java geëxporteerd worden Europa, door A. J. Warta.

Dienst van den Mijnbouw in Ned.-Indië.

Wetenschappelijke Mededeelingen. No. 4. Pliocene versteeningen van Cheribon in Java, door K. Martin (met ill.). — Neogeene en pleistocene korallen van Sumatra, door J. H. F. Umbgrove (met ill. en kaart).

H. C. Klinkert. Nieuw Nederlandsch-Maleische Woordenboek. 3e Druk, herzien en bijgewerkt door Prof. C. Spat. (Leiden, N.V. Boekh. en Drukk. voorheen E. J. Brill).

Verslag van den Dienst van het Boschwezen in Nederlandsch-Indië over het jaar 1925. (Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel). kaarten. (Wetevreden, Landsdrukkerij).

Caoutchouc-bedrijf op Noesakambangan. verslag over 1924. (Departement van Justitie en Rechtspraak). (Wetevreden, Landsdrukkerij).

Mr. Johannes Wilhelmus Ramaer (met portret) door Redactie. (Met lijst zijner geschriften). Archief Suikerind. en Ind. Mec. (Archief van de Suikerindustrie in Ned.-Indië. 1926, No. 36).

Beknopt overzicht van eenige Ned.-Indische planten die giftig zijn of giftige bestanddeelen bevatten (vervolg), door M. Duyster. (Pharmaceutisch Tijdschr. v. N.-I. Sept. en Oct. '26).

Overzicht van de Inlandsche en Maleische Chinese pers No. 44, 30 Oct. '26. (Bureau van Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden). (Wetevreden).

De communistische beroeringen op West-Java door J. Koning (met ill.). (Eigen Haard, 27 Dec. 1926).

Overzicht van de productenmarkt op Java en Madoera, gedurende het derde kwartaal van 1926 (vervolg). — De markt van enkele invoerartikelen op Java en Madoera, gedurende het 3e kwartaal van 1926. (Korte Berichten enz., 29 Oct. '26).

De Indische defensie, door J. van Reede. weermacht in Indië. B. De factoren welke de organisatie van de Marine beheerschen. (Organisatie Ver. ter beoef. van de Krijgswetenschap, 1926, afl. 3).

Onderzoek van in Suriname gewonnen balsem, door L. van Itallie e.a. (Pharmac. Weekbl. 1926, No. 43).

Erfdelen der immigratie en de Java-immigratie naar de Oostkust van Sumatra, door J. Th. van der Vliet. (De Indische Loods, 29 Oct. '26).

Ambachtsonderwijs in Indië (slot), door van Dijk. (Ind. Vrijzinnig Weekbl., 21 Oct. '26).

Overzicht van de Maleisch-Chineesche pers over de maand September 1926. (Samengesteld door het Kantoor voor Chinese Zaken. (Wetevreden, 't Kasteel van Aemstel).

BOEKAANKONDIGING.

Karavaanreis door Zuid-Peregrinatie
Maurits Wagenvoort. (Uitg. v. de
C. A. Mees, Santpoort, 1926).

„Deze pen wordt niet door de bedoeling geleid, het land en het volk te schetsen, maar om te zien hoe er vóór den oorlog gereisd werd, de reiziger op zijn weg zag. Grootscher nog de bouwvallen zelf, vond ik er de stilte, die hen omringelt. Aldus typeert de schrijver zelf, ongekunsteld werk dat boeit van den aanvang tot het einde door een goed geschreven relaas van spannende romantische gebeurtenissen, maar doordat hij doet weten het diep tragische van den ondergang, van het groot en machtig was en heerlijk. In zuivere taal van effectbejag en schijnbaar licht daarvoor schept hij voor ons een aangrijpend visioen van wording van land en volk, dat opdoemt klaar als de luchtspiegeling van een heilige levenswil en kracht en schoonheid, tintelend in starre werkelijkheid van de onafzienbare, heilige

Belastingzaken (ook Indische)
H. J. KONING - DEN HAAG
 Sonoystraat 53 (bij lijnen A, 7, 14 en 17)
 Inlichtingen, adviezen, aangiften, verzoek- en bezwaarschriften, uitsstel.
 Kantoor open: alle werkdagen van 10 tot 12 en van 5 tot 5 uur (ook Zaterdagsnamiddags). Bovendien Dinsdags-Donderdagsavonds van 7 tot 9 uur.
 Drijjarige belastingpraktijk. **Tarief zeer billijk.**

JAC. HUIZER
 HEEREN
 MODEARTIKELEN
 RUIM GESORTEERD
 THOMSONPLEIN 22, DEN HAAG

Gebr. VAN DER LINDE
 Newtonstraat 153 Vlierboomstraat 126
 DEN HAAG - TELEFOON 35151
Verhuizingen - Transporten
Expeditie
 Billijk tarief voor binnen- en buiten de stad

doode zandwoestijn, de grootsche rustplaats van achtige ruines, de zerken eener verwoeste, eens schitterende beschaving.
 droesteloos drukkend is de stilte der woestijndagen; droesteloos schijnen zij als de gele vuurpoel in het rond, met lage vlam, onzichtbaar bij het felle licht der zon, blakerend maar niet verbrandend, kleurlooze woestijnen op doet trillen, als een levend waas van wind en al beweeglijkheid en doodsche stilte.
 Samenvattende wat ik in de negen maanden van mijn verblijf in het land van den Sjah ondervond, had ik slechts twee woorden te zeggen: droefheid en ergernis. Droefheid om het verval van een machtige en oprijzende natie, nog steeds een land bewoond door een bevolking met voortreffelijke hoedanigheden van geest. Ergernis, dat dit volk geestelijk verdrukt wordt door lieden van ander geloof opgedreven wordt zijn geestelijkheid...." waardoor, zouden wij er willen toevoegen, het diep gevallen is, zonder hope zich weder te zullen kunnen verheffen vóór het ontworsteld heeft aan die kwade macht.
 De schrijver is er wel in geslaagd, deze zijn eindbeeld van het beleeft, door den lezer te doen deelen in zich sluit een onbestemden wensch, dat deze landen weder mogen komen tot den luister van vroegeren tijden.

Suriname.

schonen is het voorloopig verslag over het ontwerp tot vaststelling van de Surinaamsche begroting voor het dienstjaar 1927, waaraan het belang is ontleend:
 Gemeen bleef men, niettegenstaande de gewone verbetering, welke in de opbrengst der middelen valt te constateren, den toestand van Suriname zeer zorgwekkend achten.
 De begroting had gewekt, dat uit de Memorie van inlichting niets blijkt van de meening van den Minister van koloniën ten opzichte van de vraag of de toekomst een lijn kan worden uitgegaan, waarlangs de weg loopt, welke tot verbetering leidt; niets blijkt van eenige poging of van plan om het gewest uit zijn economisch verband te heffen. Men sprak het vertrouwen uit, dat niet een gevolg is van een gebrek aan bevestiging van den tegenwoordigen bewindsman van de West-Indische aangelegenheden.
 Meer betreurden sommige leden het kenmerk niet aanwezig zijn van een vast plan in zake de ontwikkeling van Suriname, wijl het tot dusverre beleid geen ander uitzicht schijnt te bieden, dan dat dit gewest tot in lengte van dagen sociaal afhankelijk van het moederland zal zijn. Hier aan het woord zijnde leden verklaarden in het verband met belangstelling te hebben kennis genomen van het verzoekschrift door den Onderminister van Suriname in Juli 1926 tot den Minister van Koloniën gericht. Zij meenden dat dit verzoekschrift perspectieven opent, voor Suriname het grootste belang. Gaarne zouden zij daarom hooft hoe hij in beginsel staat tegenover de voorstellen, in dat verzoekschrift vervat.
 In de laatste tijd in vlugschriften en in de groote bladen over Suriname is geschreven worden wij in het Voorloopig Verslag een warmer verwachten.
 Sommige leden, verklaarden het gewenscht te vinden, dat van rijkswege het initiatief zal worden genomen tot de oprichting van in Suriname reeds ondernemingen, gelijk bijv. suikerondernemingen.
 Aan andere zijde werd aangedrongen op de bevestiging van de rijstcultuur, o.a. door den aanleg van irrigatiewerken. Gevraagd werd met het oog op het niet aanbeveling zou verdienen, een Indisch irrigatie-ingenieur naar Suriname te zenden om na te gaan, wat aldaar op het gebied van irrigatiewerken kan en moet worden gedaan..."
 Gevraagd werd, of de Minister voornemens is, te doen in de richting van het bekende verzoekschrift van 1922".
 Het verband willen wij mededeelen dat ons verzoekschrift zijde ter lezing is gegeven een nota van den Ingenieurs-Bureau H. N. van Dijk alhier, welke over de „economische vooruitzichten van de mechanische grondbewerkingsystemen, toege-

past bij tropische groot-cultures". Daarnit blijkt dat er sedert de heer Pyttersen in „De West-Indische Gids" en elders over mechanische grondbewerking schreef, op dat gebied reusachtige voordeelingen zijn gemaakt en dat zoo goed als alle moeilijkheden zijn overwonnen, ook voor de bewerking van zware kleigronden. Het is te hopen dat genoemd bureau de nota zal publiceeren. Voor nieuwe suikerondernemingen in Suriname zijn door de vorderingen op het gebied van machinale grondbewerking nieuwe perspectieven geopend.

„Gevraagd werd, of de regering pogingen heeft gedaan of voornemens is te doen ter bevordering van den kleinen landbouw en ter vergrooting van de export-mogelijkheid van de producten van dien tak van bedrijf. Zonder een zoodanige vergrooting zullen, naar men meende, de vooruitzichten van den kleinen landbouw uiterst somber blijven.

Ook uitbereiding van de landbouwvoorlichting werd in het belang van den kleinen landbouw gewenscht geacht...."

„Verscheidene leden gaven als hun oordeel te kennen dat met een herstel van het departement van landbouw niet moet worden gewacht tot de levensbelangen van het gewest van de afschaffing schade zullen hebben ondervonden...."

„Met voldoening werd geconstateerd, dat de tegenwoordige minister eenigszins is afgeweken van de politiek van geheimhouding, door zijn ambtsvoorgangers ten aanzien van de bekende grensquaestie gevolgd, en een aantal bescheiden betreffende die quaestie aan de Kamer heeft overgelegd. Waar voor deze quaestie ook buiten de Kamer, zoowel in Suriname als in ons land, belangstelling bestaat, werd gevraagd of de minister op den door hem ingeslagen weg nog iets verder zou willen gaan door zijn medewerking te verleenen tot publicatie van de genoemde bescheiden.

Op inlichtingen omtrent 's ministers' standpunt inzake de grensquaestie verklaarde men prijs te zullen stellen."

Wij vertrouwen dat de Minister, na de eigenaardige opmerkingen van Jhr. van Karnebeek in zijne Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag betreffende de begroting van Buitenlandsche Zaken, zal inzien dat publicatie van de briefwisseling niet langer mag uitblijven. Het volle licht over deze aangelegenheid moet nu eindelijk schijnen. De Nederlandsche gulden zal geen gevaar loopen door het kleine bedrag dat deze publicatie zal vorderen.

Het ontbreekt in de Kamer nooit aan leden die voor de belangen van het bijzonder onderwijs in Suriname opkomen. Zoo ook nu weer. Maar is er niemand die zich gedrongen voelt er voor te waken, dat het openbaar onderwijs in de kolonie niet te gronde gaat. Weet de Kamer dat er te Paramaribo openbare scholen zijn die dreigen te gronde te gaan door de jongste bepalingen omtrent het afschrijven van leerlingen, scholen die gedurende lange jaren van onberekenbaar belang zijn geweest voor de kinderen van minvermogens. Het is dringend noodig dat de bedoelde bepalingen worden ingetrokken en wel zoo spoedig mogelijk, al zou dat tegen de versobering ingaan.

„Verscheidene leden gaven als hun meening te kennen, dat meer en betere maatregelen behoorren te worden getroffen in het belang der volksgezondheid. De bestrijding der volksziekten achtten deze leden geheel onvoldoende. Zij wezen er op, dat de tuberculose-sterfte te Paramaribo zeer groot is, terwijl, wat de lepra betreft, Suriname als een der zwaarst besmette landen der wereld schijnt te moeten worden beschouwd."

Begin November heeft de laatste bauxietverschepping plaats gehad in het loopend jaar. Het is een stap achteruit, zegt de West, om daarna met dubbele kracht voorwaarts te gaan. Het volgend jaar zullen de verscheppingen op grooter schaal dan te voren worden hervat. Wij vermoeden, dat de onderbreking in den uitvoer verband houdt met den afbouw van de fabriek op Moengo, die langzamerhand hare voltooiing nadert. Voortaan zal geen ruwe bauxiet meer worden uitgevoerd, maar het erts vooraf worden gedroogd en vermalen, wat een belangrijke vruchtbesparing beteekent.

„De West" schrijft:
 De statuten zijn afgekondigd van het Afrikaansch Gemeenschappelijk Verbond, een voortzetting van de vroegere Universal Negro Improvement Asso-

Weder ontvangen uit Perzië een zeer groote collectie Tapijten waaronder zeldzame en prachtige stukken

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN
 Oude Varkensmarkt 41-53 Telefoon 1865
 Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
 Zaterdags na 12 uur gesloten
 Directeur **A. VAN BOXTEL**
 Correspondentschappen in vele plaatsen.
 Correspondentschap te
 AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30h
 DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschk. 34
 ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24b
 Telefoon van 9-12 10733
 ARNHEM, G. J. Hoetink, Ammastraat 58

X. X. Werkgevers!
 Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.
 Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:
 Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depothouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker centrale verwarming, Knecht van de apotheek en ander Personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks. enz., waaronder geschoold Personeel.
 De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ AMSTERDAM.

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve - 21,117,340.-
Buitengewone Reserve - 22,660,000.-

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transletten.
— Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke en
Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Depositos'.
— Rekeningen-Courant. — Aan- en Verkoop van Effecten. —
Administratie van Vermogens. — Open en Gesloten
Bewaarneming.

SAFE-DEPOSIT — KOFFERKLUIS
Inrichting tot het plaatsen van brandkasten. Speciale
gelegenheid tot het huren van afzonderlijke kluisen voor
grote administraties.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

Belasten zich met alle Bankzaken

Safe-Inrichting

SNELLE OPLEIDING VOOR DE PRACTIJK-DIPLOMA'S BOEKHOUDEN

Speciaal voor Indische
Verlofgangers

Spoodopleiding in 6 à 9 maanden

Twee uur les p. week. Lesgeld f 20.- p. mnd.

J. W. AUDIER Jzn.

Gediplomeerd Accountant
Leeraar M.O. Boekhouden

Achterom 68 Telefoon 16423

(één huis vanaf de Passage)

'S-GRAVENHAGE

DE KUNST VAN ADVERTEEREN

Als de vertegenwoordiger van een zaak zich bepaalt tot het afgeven van een visitekaartje en dan heen gaat, zal hij zeker geen orders krijgen. Daarvoor is noodig, dat hij den menschen iets vertelt, hen overtuigt, dat zijn artikelen beter zijn dan andere en waarom.

Uw Advertentie moet niet slechts een visitekaartje zijn, doch den lezers iets mededeelen, hen overtuigen, dat zij bij U beter bediend worden dan bij uw concurrenten.

EEN MOOI EN PRACTISCH GESCHENK

IS
MODERNE KOOKKUNST
VAN FRANÇOIS BLOM

GEBONDEN IN LINNEN STEMPELBAND
f 5.50 :: f 5.50

VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL EN BIJ
DE UITGEEFSTER NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG
N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 471 AMSTERDAM Tel. 31290 en 35290
CURAÇAO CARACAS VENEZUELA

Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseering
Handelsinformatie
Rembours-
Document.-Crediet

ciation. Het verbond heeft ten doel: a. verheffing van negerras; b. het bevorderen van de maatschappelijke zoowel als de geestelijke belangen der negers; c. bij de negers het gevoel van ras-eenheid en edelheid internationaal te verwekken, teneinde het gevoel van saamhoorigheid en het begrip „naastenteliefde" boven het gevoel van partij- en zelfzucht te doen zegevieren. Het tracht dit doel te bereiken langs wettigen weg en wel door: a. het houden van vergaderingen en gezellige bijeenkomsten; b. het houden of doen van wetenschappelijke, sociale of godsdienstige lezingen; c. het coöperatief bevorderen van den landbouwarbeid; d. het oprichten van inrichtingen ter verbetering van den maatschappelijken en zedelijken toestand der leden; e. het vormen van fondsen van verscheidenerlei aard, die aan het doel bevorderlijk kunnen zijn; f. het voeren van mondelinge en schriftelijke propaganda; g. het uitgeven van geschriften, zoo mogelijk een eigen orgaan; h. samenwerking met andere vereenigingen — hetzij hier of elders — die door gelijksoortige middelen, dit doel trachten te bereiken; i. alle andere wettige middelen, die de gemeenschap ten goede kunnen strekken.

Het bestuur bestaat uit de heeren J. J. Vrieze, J. Ch. J. de Neuze, A. J. Seijmonson, S. R. Boldewijn en W. A. v. d. Kust.

Men meldt aan „De West":

De rijstooft is in Boven Suriname in vollen gang. De productie is wel niet zoo groot als men verwacht had, maar gelet op wantsen en andere plagen, is het resultaat bevredigend. De landbouwers hebben dan ook besloten om in San Basta Dhanpolder en elders met volle kracht door te gaan.

Dat men vertrouwen heeft in de toekomst, blijkt uit de inwijding dezer dagen van een nieuwen rijstpelmolen op La Rencontre, door den Creoolschen landbouwer Lai In On. De districts-secretaris die bij de inwijding het bestuur vertegenwoordigde, zeide dat de oprichting van dezen nieuwen molen een krachtige spoorslag was voor de landbouwers om op den ingeslagen weg voort te gaan en hun productie zoo hoog mogelijk op te voeren. Dit is reeds de derde pelmolen die in het district wordt opgericht en spreker vertrouwde dat ook hiermede nog lang niet het laatste woord gesproken was.

Op Vreeland en Bostel, waar eveneens groote complexen rijst waren uitgeplant, heerscht ook groote bedrijvigheid.

Het district herleeft.

Er is kans dat een Amerikaansch eskader van vijf militaire vliegtuigen onze kolonie zal bezoeken.

Naar „De West" verneemt, heeft de regering van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, door bemiddeling van de Nederlandsche regering, aan den Gouverneur toestemming verzocht om op een militaire rondvlucht in de maand December a.s., ook Suriname te mogen aandoen. Vooraf zou een zestal Amerikaansche officieren daartoe voorbereidingen komen treffen.

In verband daarmee heeft de Gouverneur een Commissie van ontvangst benoemd, bestaande uit de heeren W. J. van Slobbe, wd. commandant der troepen; J. S. Lawton, Amerikaansch consulaire agent; A. F. C. Curiel, Commissioner for Dutch Guyana of the World Board of Aeronautics, en de heeren R. D. Simons, A. Keur en W. A. de Sturler.

Curaçao.

Bij gebreke van plaatselijk nieuws volstaan wij deze week met deze

Geschiedkundige Sprokkeling.

De schrijver der *Mengelingen* deelt in de *Cur. crt.* van 3 Mei 1828 mee, een onderzoek te hebben gedaan, welke der voornaamste vruchtboomen en planten, die op Curaçao groeien, daar of liever in Amerika oorspronkelijk thuis behooren en welke uit andere werldeelen zijn ingevoerd. Ziet hier den uitslag van dit onderzoek.

„De Zuurzak is hier te Curaçao het eerst in het wild gevonden en van daar naar de naburige eilanden overgebracht; om die reden draagt deze vrucht den naam van Cerossol.

De Yams en Pataters zullen hier ook te huis behooren of ten minste reeds zeer vroeg van de naburige plaatsen herwaarts overgebracht zyn. In het dorpje Santa Anna waren hofjes met vruchtboomen en aardvruchten. De laatste zullen de en Pataters geweest zyn. De Cocosboomen, Mamaayen, Guaves, Tamarinden, Aard- of Pindas, de Katoen, de Cachoe en andere in Amerika oorspronkelijk gevonden en mis ook te Curaçao. In 1634 vonden de Hollanden San Michiel eenige vruchtboomen in het wild. schynlyk waren dit eenige der reeds genoemde soorten. De groote Mais vonden de Spanjaarden op de Vaste Kust van Amerika, maar niet op de eilanden. Het Suikerriet is in Amerika overgenomen van de Canarische eilanden, de boom van Azia en Afrika; de Oranje appel, nas appelen, Limoenen en Citroenen uit Spanje. De Mangoboom is het eerst in 1782 van de West-Indië overgebracht; de Ananas uit Guinea; de Rozen appel in 1762 van de West-Indië; de Water Meloen uit het Zuiden van Europa en de Kaneel of Schub-appel uit de Molukken.

De kleine Mais is van Guinea overgebracht, die in 1681 dit eiland bezocht, zegt, plantagiën er voortbrengen Vee, kleine Mais, neesch Koren, groote Mais, Pataters, Yams, dat men onlangs begonnen heeft suikerriet te planten.

De zeeman, die voor het eerst de kleine Mais Guinea alhier overbragt, deed deze kolonie een grooten dienst als hy die de aardappelen uit Europa overvoerde.

Alvorens te eindigen moeten wy nog deze vermerken verhalen, dat in de instructie der gouverneurs van Curaçao ook stond, dat zij moesten dragen, dat de Civet katten hier niet geroeid werden. Deze dieren hebben dus ook in den natuurstaat te huis behoort.

Uit den Verrren Vreemde.

België—China.

China heeft aan België het verdrag van gezegd, dat in hoofdzaak handelsbelangen behelst, maar waarmede, zooals uit 't volgende zal ken zal, toch ook andere aangelegenheden aan de hand gaan.

China wil dadelijk weer een nieuw verdrag tekenen, dat dan op den voet van wederkeerige gerechtigheid zal staan, in tegenstelling met de bestaande waarin de Belgische rechten veel minder wegen dan de Belgische verplichtingen. zoodanig tractaat is door China echter niet met België aangegaan; integendeel, het België vrijwel gelijkluidend met dat door andere landen gesloten, die dan op meer dan gewone belangstelling het verloop van Volgens de Belgische opvatting, waarmede land officieel zijn instemming betuigd heeft, de opzegging niet van één zijde uitgaan. China het recht hiertoe niet heeft. De regering van Brussel verklaarde zich bereid een tegengestelde houding aan te nemen, in afwachting van den afloop van vriendschappelijke besprekingen dien China echter eenige vijandelijke daad heeft gedaan, door b.v. zooals het gereid had na 20 jaar consulaire jurisdictie (overeenkomstig het tractaat) te weigeren aan de Belgen, of eenigen stap zou doen strijd met een bepaling van het verdrag, dan zou België de kwestie brengen naar het Internationaal arbitragehof in Den Haag.

Zooals men weet heeft de gespannen verhouding der Chinezen in Brussel aanleiding gegeven tot betoogingen, en heeft de Chinese regeering hebben Chinezen in hun eigen land een zooveel houding aangenomen tegen de Belgen, dat men bij een dergelijk optreden moeilijk kan inzien hier te doen te hebben met twee landen, die ook beiden een zetel hebben in den Volkenbond, welke er is om de Volkenbond te doeling in het daadwerkelijk verkeer der naties haar recht te doen komen.

België, zich sterk voelend in zijn juridische vassing van het tractaat, wil gaarne uitspreken in Den Haag. China, dat meer gevoelsmotieven doet gelden, zoekt 't liever bij den Raad van Volkenbond.

't Is misschien niet overbodig even in herinnering te brengen, wat het V.B.-verdrag ten deze inhoudt. De leden van den V.B. zijn overeengekomen, dat wanneer 'usschen hen een geschil ontstaat, dat naar hun meening geschikt is voor arbitrage.

MAX POOL
POSTZEGELHANDEL
 PORTE POTEN 25 — DEN HAAG
 TELEFOON 16722
 — VERKOOP —
 POSTZEGELVEILINGEN 5307

J. VAN BUUREN
 APOTHEKER
 KANAALWEG 53 — SCHEVENINGEN
 TELEFOON 50105

P. DE KAT ANGELINO
MOEDRA'S OP BALI
 MET 60 TEEKENINGEN VAN
 TYRA DE KLEEN
 PRIJS gecart. f 9.— geb. in geh. linnen f 11.50
 „Hoe voortreffelijk zijn de priesters zelfs geteekend. Met goed overleg is, zoowel in de serie Boeddha priesters als in die van de Sjiwa-priesters, iedere persoon tweemaal geteekend, van voren en van terzijde, daardoor wordt de houding van het lichaam en in 't bijzonder van de handen zeer duidelijk.“
 S (N. Rott. Crt.)
 Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA“, Den Haag

op bevredigende wijze langs den diplomatieken beslecht is kunnen worden, het vraagstuk aan de Raad zal worden onderworpen. Zij kunnen dan een arbiter kiezen. 't Sedert dien tot stand komen Permanente Haagsche hof biedt zich voor als vanzelf aan, maar een andere keuze is niet vrij. De leden van den V.B. hebben zich verplaat de uitspraken te goeder trouw uit te voeren.

Wanneer tusschen de leden een geschil op te lossen is, dat niet voor arbitrage geschikt wordt geacht, zal het bij den Raad van den V.B. aangemaakt worden. Hiertoe is 't voldoende een hunner van het geschil kennis geeft aan den Secretaris-generaal van den V.B. De Raad zal de beslechting van het geschil te bewerken, dat hij hierin niet dan maakt hij de oplossing aanbeveelt, welke hij als de billijkste en meest gepast acht.

De Raad voelt 't verschil in standpunt i.e. door België en China gekozen. Den 22en November heeft de Chinese gezant in Brussel aan Vandervelde, minister van Buitenlandsche Zaken, de nota overgemaakt, waarbij de regering te Peking weigert het geschil voor het Haagsche hof te brengen. De regering besloot daarop eenzijdig de aankomst van het Permanente Haagsche hof te open. En, daar China reeds is overgegaan tot maatregelen in strijd met het verdrag van 1865, de Belgische regering tevens aan het Haagsche hof voorloopige maatregelen te treffen ten belangen van België en zijn onderdanen te nemen.

Alles wordt door de in China heerschende omring in groote mate ingewikkeld. Wie en de Chinese regering? Welke waarde te aan verklaringen uit Peking? aan tegen de nemen besluiten of uitspraken?

die verwarring zit ook de Raad van den V.B. tegen met het beroep dat China nu op dien voet. 't Is niet onwaarschijnlijk dat Peking ook best begrijpt en hierin een reden te gevonden heeft om den Raad juist het ontbreken van den knoop op te dragen.

De Raad is deze week in zitting bijeen, 't is niet gelukkig dat hij aan China een antwoord zal moeten uitbrengen, want uit blijken zal of hij zich inderdaad met de kwestie wil inlaten, danwel het Belgische standpunt voor 't juiste verklarende China naar het Haagsche hof zal verwijzen. Maar als China er niet van blijft, de kwestie als een van politieke aard niet van juridische aard te willen blijven, dan zal ook deze Chinese knoop noch door de Raad noch doorgehaakt zijn.

De mandaten-kwestie in den Volkenbond.
 De 22 van het Volkenbondverdrag bepaalt o.m.: de permanente Commissie zal belast zijn de rapporten van de Mandatarissen in te nemen en te onderzoeken, en den Raad van den Volkenbond van advies te dienen nopens de maatregelen betreffende de uitvoering der mandaten.

De permanente commissie heeft verschillende rapporten ingevoerd om zich, volgens haar inzicht, te behooren van haar taak te kunnen kwijten. Deze behooren o.m. het voorleggen aan de mandatarissen van inlichtingslijsten, waardoor de commissie geregeld op de hoogte zal worden gehouden betreffende die aangelegenheden, omtrent zij op de hoogte moet blijven, alsmede het onderzoek nemen van verzoekschriften en het advies van vertegenwoordigers van organisaties, n.a.m.v. uit de mandaatgebieden, welke gewenschen te worden door de commissie.

De commissie hebben er t. d. p. melding van gemaakt hoe de Belgische minister van buitenlandsche zaken Chamberlain in een zomerbijeenkomst van den 15en November verwachting kwam met een scherpe veroordeling van het beleid der commissie ten aanzien van de twee hier vermelde punten, waarin hij een belemmering ziet voor de noodige vrijheid van handelen en een aanmoediging vindt voor opheffing of tegenwerkende elementen. Bij afwezigheid van den voorzitter der mandaten-commissie, heeft onze landgenoot de heer van Rees, als voorzitter der commissie, de verdediging op naam van den Raad, al heeft zij aan dien Raad niet te brengen, zij is te gelijk met dien Raad in het V.B.-verdrag genoemd. Zij vraagt inlichtingen en hoort wie zij hooren wil, want waar, zoover zij dit noodig acht om haar

plicht te kunnen doen. Zij heeft nu de opinie der betrokken mogendheden gevraagd over eenige uitbreiding, wie daar iets tegen heeft kan 't kenbaar maken, maar dit is iets anders dan scherpe critiek. In de vorige maand geopende herfstzitting van de mandatencommissie brachten voorzitter en leden nog eens hulde aan den heer Rees voor de wijze waarop hij dadelijk Chamberlain te woord had gestaan. Tot zoover deden wij destijds reeds melding van het verloop.

Nu is echter de mandatenkwestie een der onderwerpen geweest, die in de vergaderingen met gesloten deur behandeld zijn door de Rijksconferentie te Londen. Het communiqué, dat hierover uitgegeven is, brengt 't succes weer naar de andere zijde, de vertegenwoordigers van de dominions (waarvan een 3-tal zelf ook mandaathouder is) sluiten zich geheel aan bij het inzicht van den Britschen minister van buitenlandsche zaken. Chamberlain heeft zich gehaast deze uitspraak wereldkundig te maken.

In den V.B. dus weer een ernstig geschilpunt te meer! Dit behoeft wel niet terstond uitgevochten te worden, maar, daar het een van dadelijke practijk betreft, kan 't toch niet lang onuitgevochten blijven.

Chamberlain heeft nu, op reis naar de bijeenkomst van den Raad van den V.B. te Genève, te Parijs een onderhoud met den Franschen minister van buitenlandsche zaken Briand gehad. Hij heeft het geschil met de mandatencommissie van zooveel beteekenis geacht, dat hij er met Briand over beraadslaagd heeft. En de wereld heeft alweer mogen vernemen, in hoever de groote heeren 't eens zijn geworden. Briand ontkent ook het nut van het hooren van petitionarissen, hij verzet zich principieel daarentegen niet tegen de voorgestelde uitbreiding der vragenlijst, in elk geval spreekt hij uitdrukkelijk den wensch uit naar een blijvende samenwerking overeenkomstig de tot nu toe door de commissie gevolgde werkwijze.

Zooals gezegd, zal deze gevoelige kwestie niet dadelijk uitgevochten behoeven te worden in de thans bijeengekomen vergadering van den Raad.

Nederland heeft in dien Raad de plaats van Zweden ingenomen als rapporteur over de mandaten-aangelegenheden. Aan onzen vertegenwoordiger, Jhr. Mr. van Karnebeek, is dus de veel tact vergende taak opgedragen om over de t. z. ingekomen antwoorden rapport uit te brengen. Deze taak wordt er niet gemakkelijker door nu onze landgenoot de heer van Rees zoo flink in 't krijt durfde treden tegenover Chamberlain. Alle antwoorden zijn nog niet ingekomen (b.v. nog niet van België) op de vraag, betreffende het hooren van petitionarissen en de uitbreiding der vragenlijst. De heer van Karnebeek zal zijn rapport waarschijnlijk dus eerst indienen in de volgende Maartzitting van den Raad. Zooals meermalen gebleken is weten stille krachten in den V.B. veel ten goede te bewerken, als zij maar wat tijd hebben. Laat ons hierop ook voor deze kwestie goede hoop bouwen.

Mede mogen wij vertrouwen op de bekwaamheid van onzen vertegenwoordiger in den Raad van den V.B., minister van Karnebeek. Ons land ondervindt al dadelijk, dat het lidmaatschap van den Raad geen kroon zonder doornen vormt. Maar, bij het vertrouwen dat Nederland heeft in de bekwaamheid van dezen staatsman, moet het zich gelukkig achten, iets, ja veel, te kunnen bijdragen om de kans op een goede oplossing gunstig te stellen.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Arnhem.

DE INDISCHE TENTOONSTELLING.

Het Bestuur der Afdeling Arnhem van Oost en West heeft de eer U te berichten, dat het de plannen voor eene Indische tentoonstelling heeft opgegeven.

De belangstelling bij de inwoners van Renkum, Arnhem en Rheden is, ondanks uiterste pogingen onzerzijds, zóózeer gebleven beneden het minimum, hetwelk o.i. met het oog op de speciale omstandigheden, waaronder de Tentoonstelling zou moeten worden gehouden, noodzakelijk was, dat er n.o.m. van forceeren der plannen geen sprake mocht zijn.

Intusschen betuigen wij onzen hartelijken dank voor de medewerking, van vele zijden ondervonden.

HET BESTUUR.

Afdeling Nijmegen.
PROGRAMMA 1927.

Van de Nijmeegsche Tentoonstelling komen een tweetal foto's voor in het geïllustreerd weekblad „Gelderland in Word en Beeld“ van 26 Nov. 1926.

UTRECHT.

Beteekent: Toezicht Op Kinderen Uit Nederlandsch Indië.

TOKUNI zoekt voor kinderen uit Indië een geschikt gezin in Holland, is een financieele tusschenschakel tusschen de ouders in Indië en de pleegouders in Holland, controleert het gezin en het Kind, zorgt voor het kind, ook in de vacaties, houdt geregeld briefwisseling met de ouders in Indië en staat de pleegouders bij in alle ernstige gevallen, het kind betreffende. Haar vertegenwoordigers in Indië worden telegrafisch op de hoogte gehouden van zeer ernstige gebeurtenissen, het kind betreffende. 5062

Alle inlichtingen kunnen worden gegeven door de vertegenwoordigers Prof. Dr. J. H. Boeke, Adviseur van het Volkscredietwezen te Weltevreden, J. H. Nieuwenhuys, Resident van Soerakarta te Solo, Dr. J. G. J. A. Maas, Medan, J. H. Perret Gentil, Willemstad, Curaçao, en door den Directeur van TOKUNI, tevens Directeur van de Maatschappij „ZANDBERGEN“ te Amersfoort.

ZANDBERGEN.

Instelling tot opvoeding door middel van gezinsverpleging van kinderen zonder onderscheid van leeftijd, stand en gezindte die het ouderlijk huis moeten missen.

Steunt deze nuttige instelling door Uw lidmaatschap (f 5.— p. j.) of als begunstiger (f 2.— p. j.) 5062

DIRECTEUR Jhr. W. A. ORTT. AMERSFOORT.

IN DECEMBER DEZES JAARS ZAL VERSCHIJNEN
ART, RELIGION AND CLOTHES

a Collection of Essays by
HERBERT ANTCLIFFE

CONTENTS

Foreword	12. Monsieur Massanet.
1. Art, Religion and Clothes.	13. Händel and Brahms: A Comparison.
2. Religion and Aesthetics.	14. The Significance of Scriabin.
3. Austerity and Beauty.	15. Space and Spacing in Music.
4. Limitations and Art.	16. National Flavour in Music.
5. Art and the Holidays.	17. The Imperial Spirit in Music.
6. Music and Manners.	18. More about History and Music.
7. Two Views of Opera.	19. The Necessity of Music in War-Time.
8. Impulse in Composition and Interpretation.	20. J. S. Bach and Emotion
9. Schumann: A German Event.	
10. Robert Schumann: An Anniversary Estimate.	
11. The Real Liszt.	

Dit boek, gedrukt op goed papier en keurig gebonden zal slechts bij intekening uitgegeven worden.

Men gelieve zoo spoedig mogelijk inschrijvingen te zenden aan de Administratie van het „Koloniaal Weekblad“, Nobelstraat 20, Den Haag.

De prijs zal zijn f 4.50. S

DENKT
 U wel aan ons blad voor
 Uw reclame?

WAAROM

is het adres voor alle Repatrieerenden bij ons?

OMDAT

onze Meubelen in onze EIGEN fabriek worden vervaardigd en wij dus ALLES garanderen en UITERST billijke prijzen berekenen. Aanbev.

GEBS. J. & A. JUNGESCHLAGER
JAN HENDRIKSTRAAT 19 - DEN HAAG

DE N.V. BEGRAFENIS-ONDERNEMING „SIMPLICITAS”

VAN W. J. INNEMÉE & ZONEN TE 'S-GRAVENHAGE
IS ONMIDDELIJK IN HET BINNEN-EN BUITENLAND TE ONTBIEDEN VOOR REGELING VAN EEN TRANSPORT, BEGRAFENIS OF CREMATIE

KANTOREN: DENNEWEG 71-73
GARAGES, KISTENMAKERIJ EN DRUKKERIJ: HOOIKADE 43-57
TELEFOON: 11314 EN 12890

WARMWATER

Gratis G.E.B. warmwater-installatie

INLICHTINGEN:

M. A. VROLIJK

Thomsonlaan 41 Telef. 35618

'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen.

N.V. Brandstoffenhandel „DE CENTRALE”

SCHEVENINGEN

Tel. 51313 - Pinkstraat 27 - Tel. 51313

levert uitsluitend prima kwaliteit Engelsche-, Belg., Duitsche- en Hollandsche Brandstoffen,

beslist steen- en gruisvrij.

Prompte bediening. Billijke prijzen.

NEEMT PROEF.

Aanbevelend, C. VERHEIJ Wzn., Directeur.

ALS DE RECLAME ONTBREEKT,
MIST DE ZAAK DE STUWENDE
KRACHT,
DIE HAAR HOGER OPVOERT

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangetast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwasschen. Voordeelige prijzen 5043

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL

Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602
Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

Zaterdag 15 Januari 1927, te 2.30 uur namiddag, Jaarlijksche Algemeene Vergadering in de groote foyer van de Stadsschouwburg.

Voorloopige agenda:

1. Opening.
2. Voorlezing notulen der alg. verg. van 1926.
3. Jaarverslag secretaris 1926.
4. Jaarverslag penningmeester 1926.
5. Verkiezing bestuursleden. Aftredend zijn de H.H. Verniers van der Loeff, Luitjes en Gescher.
6. Benoeming commissie van verificatie.
7. Aanwijzing afgevaardigde ter alg. verg. en plaatsvervangend afgevaardigde.
8. Rondvraag.
9. Javaansche dans.
10. Lezing met lichtbeelden van den heer Valderpoort, Directeur eener Inlandsche Zendingschool, over: „Sangir en de Sangireezen”.

Zaterdag 29 Januari 1927: Societeitsmiddag in de foyer van de Stadsschouwburg, waar o.a. de wajang vertoond zal worden.

In Februari zal een economische lezing gehouden worden; in Maart zal de heer L. van Vuuren, lector in de Koloniale Land- en Volksbeschrijving te Amsterdam, een lezing houden over „Nederlandsch-Indië en zijn sociaal-culturele beteekenis”, met lichtbeelden en films.

En, indien de kas het toelaat, zal in April nog een historische lezing gegeven worden.

Het Bestuur grijpt deze gelegenheid nogmaals aan, de leden aan te sporen, nieuwe leden aan te brengen. Hoe meer leden, hoe uitgebreider programma.

De Secretaris,

B. v. d. Berghstraat 74.

GESCHER.

Afdeling 's-Gravenhage.

VOORDRACHT met lichtbeelden door Pater P. Vertenten M.S.C. op Vrijdag 10 December 1926, des avonds om 8 uur in de groote zaal van „De Twee Steden”, Buitenhof, alhier. Onderwerp: „Vijftien jaar onder de koppensnellers van Zuid Nieuw-Guinea”.

De Secretaris,

J. C. BAUDOIN.

Den Haag, 29 November 1926.

Afdeling Twente.

Op Vrijdag 17 Dec. a.s., te 8 uur n.m., zal de heer J. J. Hansma te Enschede aldaar een lezing met lichtbeelden houden in de Geheerzaal van de Volksuniversiteit over: Herinneringen aan mijn verblijf in den Kraton te Solo.

De Secretaris,

G. W. STROINK.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

Een der Vereeniging blijkbaar zeer toegewijd lid vraagt of het mogelijk is lid voor het leven der Vereeniging te worden, door storting in eens van een bedrag van f 125.—

Ons antwoord is, dat daartegen niet alleen geen bezwaar bestaat, maar dat zulks dezerzijds zeer zoude worden toegejuicht, waarbij de hoop wordt uitgesproken, dat het voorbeeld anderen tot navolging moge opwekken.

Hoofdbestuur:

Eere-lid:

Mevr. de Douair, Jhr. W. C. CLIFFORD KOCK VAN BREUGEL.—Roelofs, afgetreden H. B. lid en oud-voorzitter der afd. Breda.

R. ZUIJDERHOFF, Voorzitter.
F. VAN PESKI, Onder-Voorzitter.
F. H. W. J. R. LOGEMAN, Lid.
F. H. A. v. d. BRUGH, Secr.-Penningm.

J. A. VAN HAMEL (Leiden).
F. E. LUITJES (Nijmegen).
H. SOMERMEIJER (Utrecht).
J. C. BAARS (Apeldoorn).
E. ROODHUIJZEN (Amersfoort).
Z. G. Ph. MARCELLA (Rotterdam).
Mr. J. HUGES (Arnhem).
J. FRANKE (Groningen).
Dr. H. H. ZEIJLSTRA (Deventer).
G. C. v. d. WALL BAKE (Amsterdam).
H. F. WAGENAAR REISIGER (Haarlem).
W. F. J. KROON (Breda).
W. C. CLASENER (Ver. Suriname).
Jhr. Dr. C. G. S. Sandberg (Den Haag).
..... (Breda).
..... (Enschede).

Dagelijksch Bestuur.

P. VAN DEN BERG

Bankastraat 41 Tel. 15587 's-Gravenhage

Gas, Water, Electriciteit, Baden, Geysers, Haardgaskachels, Tuin- en Gaslangen, Lood- en Zinkwerker.

Groote Reparatie-Inrichting

Van de Redactie.

I. ARTIKELEN IN PORTEFEUILLE.

Een thuis-reis vóór drie eeuwen, medegedeeld door J. P. Hendriks, gep. kolonel O.-I. Leger. Coen's mislukte poging tot kolonisatie, door Ritter.

Het Communisme in Nederlandsch-Indië en orbitante rechten van den Gouverneur-Generaal Dr. P. A. F. Blom, c.-n.

Lichamelijke opvoeding van de vrouw, door E. Couvée-Bogaerts.

Het boek van Raffles, door Prof. J. A. Loefer. Berbice onder het patronaat der Zeeuwsche van Pere (1627—7114), door W.

Een Vlaamsche Generaal in het O.-I. leger, door Baptist Cleerens, door S. Kalff.

De Kendaori's van Rante-Pao, door A. W. Chielsen, oud-kolonel O.-I. Leger.

Petrus Camper, door D. Nijessen.

II. DIENSTVERRICHTING „VOORWAARDEN”

Deze nuttige en gunstig bekende instelling, die doel heeft om den oud-Ind. militair door werkloosheid het maatschappelijk leven enigszins te verlichten, daar het gagement (pensioen) ontoereikend is om noodzakelijkst levensonderhoud van hen en hun zinnen te kunnen voorzien, ziet zich genoopt het materiaal te vernieuwen en doet daarvoor een om steun, opdat zij hare in onbruik geraakte wagens, bakfietsen enz. zal kunnen vervangen. Een aansporing om dien steun te verleen, hier gaarne geplaatst (Den Haag; telef. 16684).

Van het Informatie-Bureau:

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NEDERLAND.

Dr. Ir. J. F. van Aalst, tijd. electrotechnisch ingenieur 3e kl. bij den dienst voor waterkracht en energie, Laan van Meerdervoort 279, Den Haag.

J. Jongenburger, Adj.-accountant in tijd. dienst. Gouvernements-accountantsdienst, Ziesenisdijk, Amsterdam.

Mr. L. B. van Straten, Administratief ambtenaar. Binnenlandsch Bestuur, Rijsburgerweg 45.

E. Janssen, Gouvernementsarts bij den Dienst. Volksgezondheid in Ned.-Indië, Overbosweg, Bilthoven.

J. O. M. van der Werf, Leeraar bij het Openbaar Onderwijs in Ned.-Indië, Nassaulaan, Alkmaar.

Mr. S. P. Boomgaard, Adm. Ambtenaar bij het Bestuur, Witte Rozenstraat, Leiden.

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR SURINAME.

Dr. E. J. Abrahams, assistent-geneesheer i. h. k. n. n. ingengesticht te Franeker; uitgezonden voor de heer-directeur v. d. inrichting ter verpleging krankzinnigen op Wolfenbuttel in Suriname; krankzinnigengesticht te Franeker.

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF.

W. Peeters, Politieopziener 1ste klasse in de regio Soerabaja; Vanenburgstraat 24, Wageningen.

J. A. Koster, Onderwijzer der 1ste klasse bij het Europeesch Lager Onderwijs; Overtoornedijk, Amsterdam.

I. J. H. P. le Cocq d'Armandville, Assistent-resident Algemeenen Bestuursdienst; p/a F. Plancken, Archimedesstraat 58, 's-Gravenhage.

A. J. Stammeshaus, Controleur der Opiumregie; medesstraat 62, 's-Gravenhage.

L. W. Arriëns, 1e klerk bij de S.S. en Tramwegen den titel van 3den commies, H. T. O., Rijsburgerweg, 's-Gravenhage.

F. A. van Zimmeren, Onderwijzer der 1ste klasse O. E. L. O., Schelpenkade 39, Leiden.

P. J. Stomps, Controleur 1ste kl. bij den P. T. T. p/a den heer Sloos, Rijsburgerweg, hoek J. Wittstraat, Leiden.

E. A. Mantz, adj.-adviseur van het Inl. Volksonderwijs p/a Hotel „De Zalm”, Molenstraat 49, 's-Gravenhage.

F. A. J. Middelkoop, Adj.-inspecteur van Financien Weltevreden, p/a Mr. Niemeyer, Rembrandtlaan, Bilthoven.

C. F. Fisser, Hoofdcammies op het residentiegebouw te Batavia (provincie West-Java), Weimarsingel, 's-Gravenhage.

J. J. Ebens, Controleur 1e kl. bij den dienst. regie, p/a H. J. Scheffer, Park Deylerpoort, weg 4, Wassenaar.

Dr. J. A. Schagen van Leeuwen, Lid van het Inl. Justitie in Curaçao, Ceintuurbaan 125, Amsterdam.

Mej. A. S. M. Waymouth, Onderwijzers 3e kl. Oranjeschool op St. Martin, Fahrenheitstraat, 's-Gravenhage.

MET PENSIOEN:

H. Radersma, Assistent-resident, Pension Service, Banstraat 27, 's-Gravenhage.

M. C. den Outer, 1e Werktuigkundige bij den Marine, Frederiklaan 18, Rijswijk (Z.-H.).

Coiffure - Manicure - Massage
Permanenti Waving

N. BERTRAM, AMSTERDAM
„MAISON MIGNY”
KALVERSTRAAT 196 TELEF. 48504

HENNY & Co.

Anna Paulownastraat 62a
DEN HAAG

EFFECTEN
PROLONGATIEN
WISSELZAKEN

TEL. { 36910
31144

Diabetische opgave van Leden der Vereniging „Dost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen over verschillende onderwerpen.

- P. J. BLOK, gep. ass.-resident, laatstelijk van Soera-Riemerstraat 6, den Haag. — Javaansch en Maleisch.
- P. A. F. BLOM, cand.-notaris, oud recht. Ambt. O.-I., — Lessen schriftelijk en mondeling voor notariaat en doet. examen Indisch Recht.
- J. M. v. d. BOSCH-VAN VEEN, Piano-leraar, Steenschuur 13, Leiden.
- DESAULT en Mevr. C. M. SANDBERG—v. REEDE, Raakleeraressen, Groot Hertoginnelaan 184, Den Haag en Keizersgracht 774, Amsterdam. — Adem- en spreekstoornissen (zoo noodig met in-).
P. ENGELEN, Rijswijk, Caan van Necklaan. — Lessen in de Dactyloscopie.
- A. FONTEIJN, Frederik Hendriklaan 123, Den Haag. — Maleisch en Javaansch in geheelen omvang.
- H. GLISBERTS, gep. hoofd eener school uit Ned. Caan van Necklaan 170, Rijswijk. — Privaat-les op alle uren van den dag in alle vakken van O. en, voor zoover de vakken op de H.B.S. ook voor lessen in Fransch, Ned. taal en Geschiedenis, Aardrijkskunde en Cosmologie. Genegen leerlingen aan huis te ontvangen toezicht op huiswerk.
- NEDERLANDSCHE TECHNICUM „P.B.N.A”, Dir. Rolhuizen en F. Wind, Arnhem, is een volledig technische school, die volgens de schriftelijke methode opleidt voor alle technische examens te worden. Toezicht van het Rijk en K. I. van In- op de eindexamens.

- J. ISRAEL, oud-adjt. Translateur van de Javaansche taal te Soerakarta, beëdigd Translateur hier te lande, Soestdijk. — Javaansch; vervaardigen van schriftelijke vertalingen uit het Hollandsch in het Javaansch en omgekeerd. — Stelt zich ook in andere plaatsen beschikbaar.
 - A. H. JANSEN, Jacob Ruijsdaellaan 21, Bussum. — Maleisch (g. mmatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baar: Laren en 's-Graveland.
 - W. KEIZER, Mariaweg 50, Oosterbeek. — Soenda- neesch en Maleisch.
 - Mr. E. RIJKE, oud Ind. recht. ambt., Witte Singel 58, Leiden. — Ned. Ind. Weth. — Adatrecht. — Staats- instellingen van Ned. O. en W. Indië. — Javaansch. — Maleisch. — Madoereesch.
 - J. J. F. SCHREUEL, gepens. Ass.-Res., Rozenstraat 107, Den Haag. — Maleische taal en leiterkunde.
 - A. A. SCHROEVERS, Stadhouderslaan 3, Den Haag. — Stenografie. — Machineschrijven.
 - C. STEUERWALD, oud. Ass. P.S., Vivienstraat 59, Den Haag. — Lessen in Werktuigbouw en IJzercon- struelie.
 - PH. C. STUBENRAUCH en F. M. GESCHER, Leeraren M. O. — Opleiding voor M. O. Boekhouden en Staats- praktijkdiploma. Cursus voor Handel en Administra- tie. S. Annastraat 85, Nijmegen.
 - P. D. VISSE, Frederik Hendriklaan 162, Den Haag. — Maleisch (grammatica, correspondentie, omgangs- taal) en Wiske de.
 - A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
 - H. WESSELS, Leeraar Engelsch M. O. Lessen in Eng- elsch en Eng. Handelscorrespondentie. — Wychen A. 16c (lessen in Nijmegen te geven).
- Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereniging Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Mutatiezstaat van 1 tot 8 December.

Nieuwe Leden:	Geïntroduceerd door:
van Muiyden, Amsterdam, 1ste Helmerstraat f 5.—	Secretaris Afd. Amsterdam.
Broek, Amersfoort, Daam Fockemalaan 92. f 5.—	Afdelingsbestuur Amersfoort.
Ubbens-Hulst, Amersfoort, Korte Bergstraat f 5.—	
Associatie Kantoor Arnhem, Bakkerstraat. f 5.—	Secretaris Afd. Arnhem.
Com Azn., Arnhem, Boulevard 131. f 5.—	Afdelingsbestuur Nijmegen.
Severijn, Nijmegen, Jozef Israëlstraat 39. f 5.—	
Hoyer, Directeur der N. V. „Papierfabriek „Land”, Nijmegen, Graafse Weg 232. f 5.—	den heer C. Mollema te Nijmegen.
der Woude, Nijmegen, Groesb. weg 11. f 5.—	Dr. G. A. Rademaker te Den Haag.
Albrecht-Perelaer, Den Haag, Iepaan 73. f 5.—	den heer F. Weijerman te Den Haag.
S. Yff-Hertsberg, Den Haag, Lubeckstr. 9. f 5.—	
Wiers, Oud-Gezagvoerder K.P.M., Den Haag, Gr. innelaan 152. f 5.—	Secretaris Afd. Den Haag.
M. Bartels, Advocaat en Procureur, Princes nelaan 31, Voorburg. f 5.—	
den Berge, Directeur M.U.L.O. m. v., Den Haag, van Meerdervoort 335. f 5.—	Secretaris Afd. Den Haag.
Gep. Controleur 1e kl. P.T.T., Den Haag, An- duyckstraat 1. f 5.—	
W. L. M. van Oordt, Oud Referendaris Dep. v. en, Den Haag, Parkweg 14. f 5.—	

Rectificaties.
A. A. Oosterdijk, Leeraar M.O., Nijmegen, Javastr. 95. f 5.
G. H. van Houweninge, Nijmegen, Groesbeekscheweg 42. f 5.

- Nieuwe Begunstigers:**
- schappij tot Exploitatie der Ondernemingen na- den door Mr. W. A. Baron Baud, Den Haag, 1ste P. 1. T. f 100.
 - maatschappij Kadhipaten, Den Haag, Javastraat f 100.
 - maatschappij Klampok, Den Haag, Laan van Meerdervoort 9. f 100.
 - maatschappij Peterongan, Den Haag, Laan van Meerdervoort 9. f 100.
 - maatschappij Bantool, Den Haag, Wassenaar- laan 11. f 50.

Afschrijven:
H. A. Berkhout, Oud Majoor der Genie, Den Haag, 2de Sweelinckstraat 69.

- Adresveranderingen:**
- Amram, Amsterdam, van: 2de Helmersstraat 72 II, naar: 1ste Const. Huygensstraat 62huis.
 - A. Schagen van Leenwen, Lid v. h. Hof van Nederland, van: Curaçao, naar: Amsterdam, Ceintuur- straat 125. f 5.
 - Lokhorst, 1e Luitenant Grenadiers, van Den Haag, naar: Amsterdam, Singel 378. f 5.
 - Manuel, Indoloog, Leiden, van Aloëlaan 43a naar: Rotterdam, 7.
 - Putter, Indoloog, Leiden, van: Rijnsburgerweg 10, naar: Oude Singel 46.
 - E. D. Kunst, Inspecteur Boschwezen, Den Haag, van J. P. Coenstraat naar: Prinsessegracht 26.
 - G. Landheer, Den Haag, van: Van Beverningkstraat 32 naar: Heliotroopstraat 54.
 - F. H. Ramondt, van: Nice naar: Den Haag, Groot Hertoginnelaan 176. f 5.
 - A. J. Barto, Off. v. Gezondheid 1ste klasse, van: Ambon naar: Weltevreden.
 - J. J. A. van Winssen, Mil. Apotheker 1ste klasse, van: Tjimahi naar: Koeta Radja.
 - K. F. A. Zeiler, Luit.-Kolonel der Inf., van: Soera- baya naar: Malang.

FA. J. L. RICHEL AZN

WESTEINDE 224
TELEPH. 33445
DEN HAAG

SCHAATSSEN

van NOOITGEDAGT en andere merken vanaf f 1.80 per paar.

Schaatsenmontuur. • Schaatsen slijpen.

Complete geill. Prijscurant van schaatsen en sleden op aanvraag gratis en franco.

ZORG DAT UW RECLAMES
OVERZICHTELIJK
ZIJN. OVERDAAD SCHAADT

CITY-THEATER
TEL. 15854 - VEENESTRAAT 25 - TEL. 15854

Vanaf Vrijdag 10 Dec. VERWACHTE U:
LYA DE PUTTI

In haar LAATSTE DUITSCHE filmwerk voor haar vertrek naar Amerika

ZONDIGE JEUGD

Een filmwerk met eene DRAMATISCHE en REALISTISCHE strekking uit den hedendaagschen tijd, bewerkt naar motieven van Wedekind's tooneelwerken:

LENTE EN LOULOU

destijds de gr. successen v. h. Hofstad-Tooneel

OP HET TOONEEL:

DEUTSCHLANDS VORBILDICHE TANZERIN:
FIAMETTE HILDEGARDE

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN : : CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5023

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA 5027
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gawe overkomst

TOKO BOGOR
 SUEZKADE 122a b-DEN HAAG-TEL. 33472
 STEEDS HET BESTE VOOR DE
RIJSTTAFEL
 JAVA-THEE 5207
 CHINA- EN CEYLON-THEE
 Zeer voordelig — Directe aanvoer

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenstraat 35-37 - Te . 12503 - Den Ha
 DAMES MODEARTIKELN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELN. 5022

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen, Natuurlijk levert hij ook prima artikelen. Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukkerwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk. Ook zijn reclamédrukkerwerk moet er aantrekkelijk uitzien, want hij weet, dat *stlecht reclamédrukkerwerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn.* Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen. Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag S

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements 5015
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

HOTEL „DE TWEE STEDEN" RESTAURANT „DE TWEE STEDEN"
 Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage
FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
 SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
 KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD
 THE DANSANT - DINER CONCERT
 ROEMEENSCH ORKEST
 UITSTEKENDE KEUKEN
 GERENOMMEERDE WIJNKELDER

Vereeniging „OOST en WEST"
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen. **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting, zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten. **TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN**, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 50752. Dit tehuis biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland tevoeten, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aan te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER. **TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan"**, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Inlichting te richten tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 50248. **LEESZAAL**, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië. **NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING** (Anna Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten behoeve van personen, die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenen verstrekkende als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis. **BUREAU VOOR ADVIEZEN** op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de Heer J. Franco Mendes—Calisch en L. Kappeijne van de Coppello—Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag 2—4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492. Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de **MARTINUS NIJHOFF**, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost, II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkjes over:
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasniker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoemedicijnen, verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijke Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-I. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-I. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- Serie I.
 - No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel.
 - 2. Indische toestanden gezien door een inlander.
 - 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 - 4. Sarikat-islam.
 - 5. De suikernijverheid in Nederlandsch-Indië.
 - 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
 - 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
 - 8. De Europeesche vrouw in Indië.
 - 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 - 10. Over de Kolonie Suriname.
 - Serie II.
 - No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 - 2. Het Javaansch tooneel.
 - 3. Het spoor- en tramwezen in Nederlandsch-Indië.
 - 4. De thee-cultuur op Java.
 - 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 - 6. Een doode taal in Indië.
 - 7. De inlandische dorpsgemeenschap op Java.
 - 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
 - 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
 - 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.
 - Serie III.
 - No. 5. Nederlanders in Indië.
 - 6. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen.
 - 7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
 - 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
 - 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den **oofdver-egenwoordiger Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust**

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia. 5215

Zeebaboe's en Jongere
 beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGAN"
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl. Ind. Bureaus
 van Boetselaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 5015